

Vilka samverkansfaktorer påverkar?

En intervjustudie om vilka samverkansfaktorer som kan påverkat coronarelaterade strategier för att främja föreningslivet i Malmö stad

Abstract

The corona pandemic affected associational life in Sweden deeply. Since the associational life is considered a vital societal function in Sweden, it is important that it regains its strength after the pandemic's end. Through an interview study and by using Samverkansmodellen and Resource Dependence Theory as a theoretical framework, this study aims to examine which strategies were used during and after the corona pandemic to facilitate associational life in the City of Malmö. Additionally, this study explores which collaboration factors between the City of Malmö and associational life that could have affected the outcome of these strategies. The study finds that all collaboration factors could have influenced the outcome in specific strategies, but that the collaboration factors "dialogue" and "openness and transparency" are crucial for the City of Malmö's strategies to help associational life. When it comes to associational life's used strategies, it is primarily the collaboration factor "autonomy and independence" that is prominent, but also the collaboration factors "dialogue" and "openness and transparency" are important for the outcomes.

Nyckelord: Föreningsliv, Malmö stad, coronapandemin, strategier, samverkansfaktorer.

Antal ord: 19 865

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställning	2
1.2	Avgränsningar	2
1.3	Bakgrund	3
1.3.1	Ideell förening i Malmö stad	3
1.3.2	Malmöandan och Nobel 21	4
2	Forskningsöversikt	5
2.1	Putnams teori om föreningslivets betydelse	5
2.1.1	Kritik mot socialt kapital	6
2.2	Tidigare forskning om svenskt föreningsliv	7
2.2.1	Kartläggning av föreningslivsforskning	7
2.2.2	Brist i uppföljningsarbete	7
2.2.3	Samverkan mellan kommun och föreningsliv	8
2.2.4	Föreningsstöd som styrmedel	9
2.3	Coronapandemin och föreningslivet	9
2.3.1	Coronapandemin i Sverige	9
2.3.2	Coronapandemins påverkan på föreningslivet i Sverige	10
2.3.3	Coronastöd	11
2.4	Uppsatsens bidrag	11
3	Teori	13
3.1	Samverkansmodellen	13
3.1.1	Samverkansmodellens styrkor	14
3.1.2	Samverkansmodellens svagheter	15
3.1.3	Användningsområde i uppsatsen	15
3.2	Resource Dependence Theory	15
3.2.1	Kritik mot Resource Dependence Theory	16
3.2.2	Användningsområde i uppsatsen	17
4	Metod	18
4.1	Material	18
4.1.1	Urval	18
4.1.2	Begränsningar med materialet	19
4.2	Semistrukturerade intervjuer	20
4.2.1	Tillvägagångsättet med intervjuerna	20

4.2.2	Kvalitativ innehållsanalys	21
4.3	Etiska överväganden och validitet.....	25
5	Analys.....	27
5.1	Strategier under coronapandemin.....	27
5.1.1	Stöd.....	27
5.1.2	Idrottsanläggningar öppna för föreningarna.....	28
5.1.3	Anpassning av verksamheten	29
5.1.4	Handlingsplaner	29
5.1.5	Tydlig och lyhörd mot föräldrar.....	30
5.1.6	Ekonomiska åtgärder.....	30
5.2	Strategier efter coronapandemin	31
5.2.1	Återstartsstöd.....	31
5.2.2	Nödvändiga resurser.....	32
5.2.3	Utbildningsmöjligheter.....	33
5.2.4	Behålla lärdomar från coronapandemin	33
5.2.5	Marknadsföring	34
5.3	Samverkansfaktorer.....	34
5.3.1	Självständighet och oberoende.....	35
5.3.2	Dialog	36
5.3.3	Långsiktighet.....	38
5.3.4	Öppenhet och insyn.....	38
5.3.5	Mångfald	39
5.4	Samverkansfaktorer som kan påverkat strategiernas utfall.....	40
5.4.1	Strategier under coronapandemin.....	41
5.4.2	Strategier efter coronapandemin	43
6	Slutsats och diskussion	46
6.1	Slutsats	46
6.2	Diskussion	47
6.3	Vidare forskning.....	51
7	Referenser.....	52
8	Bilagor.....	57
8.1	Bilaga 1. Förfrågningsmejl till Malmö stad	57
8.2	Bilaga 2. Förfrågningsmejl till föreningar.....	58
8.3	Bilaga 3. Översikt respondenter	59
8.4	Bilaga 4. Intervjuguide till Malmö stad	60
8.5	Bilaga 5. Intervjuguide till föreningsrepresentanter.....	62

1 Inledning

Det svenska föreningslivet har länge varit en viktig del av Sveriges sociala struktur, med en rik historia som går tillbaka ända till 1800-talet. Föreningslivet har sålunda en stark tradition i Sverige och har fungerat som en viktig institution i civilsamhället. Föreningslivet är mångfacetterat och sträcker sig från idrottsföreningar till kulturorganisationer, från politiska partier till samhällsgrupper. Föreningslivet spelar en viktig roll när det gäller att sammanföra människor, främja samhällsutvecklingen och forma allmän opinion. Många mänskliga möten har således skett och sker fortfarande genom föreningslivet. Föreningslivet fyller följaktligen en viktig funktion som mötesplats för människor där det är möjligt att skapa sociala relationer och ett gemensamt sammanhang. Föreningslivet bidrar även till kompetensutveckling, ger erfarenhet av samarbeten och utvecklar förtroendet för andra människor. Utöver detta har den svenska demokratin rötter i föreningslivet (Vogel et al., 2003: 53). Under coronapandemin försämrades civilsamhällets roll som röstbärare i Sverige, vilket är problematiskt eftersom det kan påverka demokratin negativt (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor [MUCF], 2021a: 16). Ur ett större statsvetenskapligt perspektiv är föreningslivet viktigt eftersom föreningar bidrar till skapandet och upprätthållandet av demokratier runt om i världen (Fung, 2003: 518-529).

Robert Putnam (1993) var en av de första som teoretiserade om föreningslivets betydelse för ett välfungerande samhälle. De positiva effekterna av föreningslivet gör det eftersträvansvärt för kommuner att kunna erbjuda ett rikt föreningsliv inom sin respektive kommun. Kommuner har även en väsentlig roll för att skapa goda förutsättningar för föreningslivet (Sveriges Kommuner och Regioner, 2021). En stor del i att skapa goda förutsättningar för föreningslivet är att bistå med ekonomiskt stöd till föreningsverksamheterna då kommunalt medel är en viktig inkomstkälla för många föreningar (MUCF, 2021a: 34-35). Föreningar i Sverige är alltså beroende av kommunerna de är verksamma inom och det finns en maktdynamik mellan parterna att förhålla sig till, där det även är viktigt att det finns en god samverkan mellan en kommun och föreningarna i kommunen. Maktdynamiken mellan kommun och föreningar går att koppla till en av statsvetenskapens grundläggande uppgifter, att systematiskt kartlägga hur makt uttrycks och på vilka sätt makt begränsas (Goodin, 2011: 5).

År 2020 angav 75 procent av Sveriges befolkning, från 16 år och äldre, att de var medlem i minst en förening och 29 procent från samma ålderskategori angav att de var aktiva¹ medlemmar i minst en förening (Statistiska centralbyrån [SCB],

¹ Att vara aktiv i en förening innebar att göra olika sorters insatser för en förening, exempelvis inneha ett förtroendeuppdrag eller att anordna aktiviteter inom föreningens verksamhet. Vanligtvis benämns detta som ideell kraft.

2020). Det är alltså en stor andel av Sveriges befolkning som berörs av föreningslivet. Samma år som Statistiska centralbyrån publicerade sin undersökning inträffade coronapandemin. Coronapandemin drabbade hela samhället och påverkade således även många aspekter av Sveriges föreningsliv. Aktuell forskning om föreningslivet i Sverige berör bland annat hur coronapandemin påverkade föreningslivet (MUCF, 2021a; Norberg, 2022). Exempelvis tvingades föreningar att anpassa sig till nya utmaningar och hitta nya sätt att få kontakt med sina medlemmar. Coronapandemin innebar också en försämring av föreningarnas ekonomi och ett reducerat medlemsantal (MUCF, 2021a: 17).

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

Föreningslivet är viktigt för ett samhälle ur en demokratisk synvinkel. Coronapandemin var en tuff utmaning för föreningslivet och eftersom föreningslivet anses vara en vital samhällsfunktion i Sverige är det viktigt att föreningslivet återhämtar sig efter coronapandemins avslut för att säkerställa en vidareutveckling av nuvarande och framtida föreningar. Med tanke på att det är viktigt att föreningslivet kan fortsätta sin viktiga samhällsfunktion för Sveriges civilsamhälle är det av intresse att undersöka vilka strategier som användes under och efter coronapandemin² av både kommun och föreningar för att hantera situationen. Därtill är det viktigt att undersöka vilka samverkansfaktorer mellan kommun och föreningsliv som kan påverkat utfallet av dessa strategier.

Syftet med uppsatsen är att genom en intervjustudie undersöka vilka strategier som användes under och efter coronapandemin för att underlätta för föreningslivet i Malmö stad, och vilka samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningslivet som kan påverkat utfallet av dessa strategier. Detta resulterar i frågeställningen:

Vilka strategier användes under och efter coronapandemin för att underlätta för föreningslivet i Malmö stad, och vilka samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningslivet kan påverkat utfallet av dessa strategier?

1.2 Avgränsningar

² I uppsatsen kommer det utgå ifrån att coronapandemin tog slut den 9:e februari år 2022 då det var när flesta restriktioner som berörde föreningslivet togs bort (Krisinformation, 2022).

Uppsatsen har avgränsats till en kommun för att kunna synliggöra så många perspektiv i den kommunen som möjligt inom uppsatsens tidsram. Malmö stad har valts som undersökningsobjekt då Malmö stad är en kommun med ett mångfacetterat och rikt föreningsliv (Malmö stad, u.å.). Dessutom är återstart efter coronapandemin någonting som diskuterats under ett av Malmöandans forum och därtill har organisationen Nobel 21³ etablerats för att underlätta för samverkan mellan bland annat Malmö stad och kommunens föreningsliv. Detta indikerar att Malmö stad har arbetat med frågorna som berör uppsatsen och att föreningar i kommunen är bekanta med ämnena. Detta bör ge goda förutsättningar för intervjustudien. Samtidigt är Malmö stad en stor svensk kommun med många föreningar, vilket bör öka sannolikheten att hitta ett antal föreningar som är villiga att ställa upp på intervju. Uppsatsen är avgränsad till ideella föreningar i Malmö stad eftersom det är dessa som är registrerade och bidragsberättigade i Malmö stad och som kommunen således har mest kontakt med (Fritidsnämnden, 2023: 4-6).

1.3 Bakgrund

I detta avsnitt presenteras vad som utmärker en ideell förening i Malmö stad och vad som krävs för att vara en registrerad bidragsberättigad ideell förening i Malmö stad. Detta presenteras så att det är klargjort vad en ideell förening är. Kraven på att vara en registrerad bidragsberättigad ideell förening presenteras för att bidra till en förståelse över vilka krav de deltagande föreningarna i uppsatsen måste uppfylla. För att skapa en förståelse för organisationerna Malmöandan och Nobel 21 avslutas bakgrunden med en redogörelse av dessa för att styrka valet av Malmö stad som undersökningsobjekt.

1.3.1 Ideell förening i Malmö stad

En ideell förening är uppbyggd kring demokratiska principer och det är medlemmarna i föreningen som bestämmer föreningens åtaganden. Föreningen har en ideell prägel och syftet är inte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen utan föreningen ska snarare vara allmännyttig (Malmö stad, u.å.: 1).

För att vara en registrerad ideell förening i Malmö stad ställs det bland annat krav på att vara verksam i Malmö, vara öppen för alla, fungera demokratiskt, inte vara vinstdriven och att ha verksamhet i godkända lokaler (Fritidsnämnden, 2023: 4). För att vara en bidragsberättigad ideell förening i Malmö stad så tillkommer krav på bland annat ett obligatoriskt årsmöte vars årsmötesprotokoll ska skickas in och

³ Se avsnitt "Bakgrund 1.3.2" för mer bakgrundsinformation om dessa organisationer.

ett medlemsantal på minst 25 medlemmar som dessutom behöver vara regelbundet närvarande i föreningen (Fritidsnämnden, 2023: 5-6).

1.3.2 Malmöandan och Nobel 21

Malmöandan är ett forum som främjar samverkan mellan Malmö stad och idéburen sektor⁴. Malmöandans arbete utgår från en överenskommelse om samverkan mellan Malmö stad och idéburen sektor, som båda parter gemensamt ansvarar för. Malmöandan är utformad för att skapa en mötesplats för inspiration och utveckling, där såväl politiker och tjänstemän som föreningsaktiva är välkomna att medverka och framför allt påverka (Malmöandan, u.å.a).

I Malmökommissionens slutrapport från år 2013 föreslogs det att Malmö stad skulle satsa på en kunskapsallians för att möjliggöra jämlika samarbeten mellan forskare och intressenter från exempelvis föreningsliv, näringsliv och förvaltning. Det rekommenderas att dessa kunskapsallianser skulle beröra hållbar samhällsutveckling och välfärd, med ett särskilt intresse på kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och hälsa (Malmö stad, 2013: 131). Detta verkliggjordes i form av föreningscentret Nobel 21 som också är en del av Malmöandan. Denna verksamhet startade år 2020 och Nobel 21 kan användas som en neutral samverkansarena där det är möjligt att genomföra workshops, arbetsmöten, seminarier och konferenser. Nobel 21 innehåller omfattande gemensamma funktioner för samverkan och föreningsliv (Malmöandan, u.å.b: 6). Under år 2022 har Nobel 21 vuxit till ett föreningscenter där 35 föreningar har sin hemvist och Nobel 21 har varje månad kontakt med 60 olika föreningar och organisationer. Under år 2022 var det cirka 27 500 besök på föreningscentret och det har etablerats till en plats för föreningslivet i Malmö stad att utvecklas på (Nobel 21, 2022).

⁴ Idéburen sektor är den tredje sektorn som befinner sig mellan privat och offentlig sektor, exempelvis föreningsliv.

2 Forskningsöversikt

Forskningsöversikten skildrar Robert Putnams teori om föreningslivets betydelse för samhället. Detta eftersom teorin redogör för föreningslivets roll i skapandet av ett välfungerande samhälle. Forskningsöversikten skildrar även forskning om svenskt föreningsliv för att bidra med en överblick om vad som tidigare gjorts inom området. Föreningslivsforskningen delas in i mindre avsnitt som fokuserar på relationen mellan kommun och föreningsliv, och detta presenteras eftersom det berör samverkansfaktorer som kan jämföras med uppsatsens fynd. Sedan presenteras en kort summering över coronapandemin i Sverige för att klargöra hur länge coronapandemin varade och vad den innebar. Detta följs av en skildring över hur coronapandemin påverkade föreningslivet i Sverige för att bidra med en förståelse över vilken situation föreningslivet försattes i under coronapandemin. Slutligen presenteras coronastödet till idrottsrörelsen som ett exempel för att illustrera vad ett coronastöd kunde betyda för föreningar och hur ett stöd kunde distribueras.

2.1 Putnams teori om föreningslivets betydelse

Robert Putnam var en av de första som teoretiserade kring föreningslivets betydelse för samhället och benämnde det som socialt kapital. Socialt kapital är ett brett samhällsvetenskapligt begrepp och det finns flera andra tidigare verk som berör socialt kapital (Bourdieu, 1986; Coleman, 1988; Fukuyama, 1996). Andra har även teoretiserat kring föreningslivets betydelse för samhället och i olika delar av världen (Edwards, 2011; Tostensen et al., 2001; Warren, 2001).

Putnam beskriver hur ett välfungerande samhälle är enklare att utveckla i ett samhälle med ett starkt socialt kapital där normer för ömsesidighet och ett nätverk för medborgarengagemang existerar. Putnam fortsätter sitt resonemang med att förklara hur en grupp som känner tillit till varandra kommer åstadkomma mer än en jämförbar grupp som inte känner tillit till varandra (Putnam, 1993: 167). Den sociala tilliten är en förutsättning för ett socialt kapital och kan uppstå genom nätverk av medborgarengagemang (Putnam, 1993: 171). Olika nätverk för medborgarengagemang är exempelvis grannskapsföreningar, körsällskap och idrottsföreningar. Ju fler sådana nätverk det finns i ett samhälle desto större är sannolikheten att medborgarna är villiga att samarbeta. Ett starkt nätverk av medborgarengagemang underlättar för att utveckla robusta ömsesidiga normer (Putnam, 1993: 173). Nätverk av medborgarengagemang tenderar att sträcka sig

över sociala klyftor och omfatta breda delar av samhället. Detta underlättar samarbetet på samhällsnivån och är ytterligare en anledning till att ett nätverk av medborgarengagemang är viktigt för det sociala kapitalet. Nätverk av medborgarengagemang kan således påstås vara horisontellt organiserade eftersom alla delar av samhället kan inkluderas och bör främja institutionella framgångar för samhället. Putnam hävdar exempelvis att god förvaltning i Italien är ett resultat av exempelvis sånggrupper och fotbollsklubbar snarare än en institutionell ingenjörskonst (Putnam, 1993: 175-176).

2.1.1 Kritik mot socialt kapital

Robert Putnam har bidragit till förståelsen av föreningslivets betydelse genom socialt kapital men det har även riktats kritik till teorin. Exempelvis, socialt kapital kan ge fördelar till individer och samhället men det är sannolikt att socialt kapital även kan leda till exkludering eftersom det kanske inte gynnar alla lika mycket. Nätverk för medborgarengagemang och normer kan alltså vara exklusiva och gynna vissa grupper framför andra. Detta kan leda till en ojämlig tillgång till resurser och möjligheter, vilket kan leda till en ytterligare koncentration av resurser och makt (Portes, 1998: 21-22; Das, 2006: 78). Likartat tonar teorin ner den roll som strukturella faktorer, såsom ras, klass och kön, spelar för att forma det sociala kapitalet. Kritiker menar att detta kan leda till att man bortser från de sätt som det sociala kapitalet formas av sociala och ekonomiska ojämlikheter, där klassaspekten går förlorad (Das, 2006: 71). En liknande problematik är att socialt kapital kan leda till social homogenitet, innebärande att människor endast umgås med människor som liknar dem själva. Detta kan förstärka stereotyper, begränsa mångfald och reducera möjligheten till samarbete och förståelse mellan grupper.

Ett starkt socialt kapital kan leda till negativa följd effekter där exempelvis organiserade brottsgrupper kan ha starka sociala nätverk som gör det möjligt för dem att bedriva olaglig verksamhet. På samma sätt kan politiska eliter eller människor med makt använda sina nätverk för att bibehålla sin makt och sitt inflytande på bekostnad av befolkningen i stort (Lin, 2001: 27).

Ett annat kritiskt förhållningssätt som är möjligt att ha mot socialt kapital är att det inte går att mäta fenomenet i siffror. Ett fokus på socialt kapital kan innebära att andra viktiga faktorer som bidrar till social och ekonomisk utveckling inte ges lika mycket uppmärksamhet, som exempelvis institutioner, infrastruktur och humankapital.

Sammantaget finns det en del kritik mot Putnams teori men det som kvarstår är att föreningslivet är en stor och viktig del av samhället. Historiskt sett har föreningslivet varit betydelsefullt för Sveriges utveckling och det finns således en koppling till Putnams tankar om hur ett välfungerande samhälle är lättare att utveckla i ett samhälle med nätverk för medborgarengagemang. Det finns paralleller till Sveriges utveckling och det vittnar om hur viktigt det är att föreningslivet fortsatt får spela en viktig samhällsroll.

2.2 Tidigare forskning om svenskt föreningsliv

Tidigare forskning om svenskt föreningsliv delas upp i följande avsnitt: Kartläggning av föreningslivsforskning, Brist i uppföljningsarbete, Samverkan mellan kommun och föreningsliv och Föreningsstöd som styrmedel.

2.2.1 Kartläggning av föreningslivsforskning

År 2010 genomfördes en kartläggning av föreningslivsforskningen i Sverige. Kartläggningen gjordes av Sektor3, som var en tankesmedja med fokus på civilsamhället. Undersökningen gjordes för att sammanställa forskningen om svenskt föreningslivs betydelse för socialt kapital, folkhälsa och inflytande över politiska beslut (Lundåsen, 2010: 8).

Det konstaterades att det fanns flera olika inriktningar inom föreningslivsforskningen och det var framför allt tre inriktningar som var vanliga. Den första var föreningsdeltagandets betydelse för den enskilda individen, den andra var vilken typ av inflytande en grupp kan ha på politiska beslut och den tredje var jämförande analyser av lokala föreningskulturer och deras respektive inflytande på såväl nationell som lokal nivå. Det fastslogs även att gamla folkrörelser, som är föreningar, historiskt haft möjligheten att påverka den förda politiken i Sverige och att detta gjort det attraktivt för medlemmar att engagera sig i föreningslivet. Samtidigt menas det att det intima samarbetet mellan staten och folkrörelser kan vara problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv. I kartläggningen uttrycks också att forskningen hittills haft svårt för att styrka att föreningslivet ska vara den demokratiska kolan som Putnam tidigare hävdade. Kartläggningen konstaterade att det krävs vidare forskning på vilken roll som föreningslivet spelar för att skapa kontakt mellan medborgare och förtroendevalda och för att genomföra detta krävs såväl kvantitativa kartläggande studier som djupgående fallstudier (Lundåsen, 2010: 71-72).

2.2.2 Brist i uppföljningsarbete

De senaste tio åren har det genomförts ett flertal revisionsgranskningar av svenska kommuner om hur de hanterar sina stöd till föreningar verksamma i kommunen (KPMG, 2021a; KPMG, 2021b; KPMG, 2020; EY, 2017; EY, 2014). Gemensamt för samtliga revisionsgranskningar är att de synliggör bristen på uppföljningsarbete av föreningsstöden. Exempelvis anges uppföljningsarbetet i Leksands kommun vara undermåligt eftersom det saknades en systematisk uppföljning av föreningarnas verksamhet. Det saknades bland annat kontroller av att pengarna gått till det ansökta ändamålet. Det fanns även brister i kontrollerandet av inkomna handlingar och huruvida dessa var korrekta (KPMG, 2021a: 9). KPMG rapporterar liknande tendenser i Arvika kommun där det saknades styrdokument på hur

återrapporteringen för utbetalt verksamhetsbidrag skulle hanteras och det saknades även villkor vid eventuell återbetalningsskyldighet (KPMG, 2021b: 15). KPMG rapporterar om liknande svårigheter i Eskilstuna kommun, där det också fanns en påtaglig brist på riktlinjer och en avsaknad av styrdokument och rutiner för hur uppföljningen av stöd skulle genomföras (KPMG, 2020: 3). Nacka kommun är ytterligare ett exempel, där det saknades tydliga rutiner för hur uppföljningen av föreningsstöden skulle genomföras (EY, 2017: 3). EY pekar också på bristfälliga återrapporteringar i Haninge kommun men även en undermålig transparens och förutsebarhet, vilket betyder att det är svårt för föreningarna i kommunen att förutse vad som berättigar till stöd och vad som inte gör det. Avsaknad av tydliga regler för vad som berättigar till stöd ger utrymme för godtycklighet och kan skada kommunens anseende (EY, 2014: 2).

Utifrån ovanstående revisionsgranskningar går det att urskilja flera förbättringsområden gällande uppföljning av föreningsstöden. Detta indikerar att det finns en brist på samverkan mellan kommun och föreningar. Det är en genomgående problematik i flertalet kommuner, vilket tyder på att det är ett systematiskt fel. Detta betyder att eventuella brister i samverkan mellan Malmö stad och föreningarna även kan vara ett större övergripande problem.

2.2.3 Samverkan mellan kommun och föreningsliv

Samverkansfaktorerna är en väsentlig del av uppsatsens frågeställning och det är viktigt att vara medveten om att kommunen spelar en stor roll i etablerandet av samverkansaspekten. Bland annat beskriver Lindberg (2005) hur samspelet mellan lokala föreningar och lokala beslutsfattare är tvåsidigt. Samtidigt som beslutsfattare strävar efter att samverka med olika grupper, vill det offentliga också styra förutsättningarna och ramverket inom vilket organisationerna ska verka. Lindberg konstaterar även att det är lokala tjänstemän som spelar en avgörande roll gällande hur stort inflytande föreningslivet tillåts ha (Lindberg, 2005). Liknande lyfter Ekholm (2019) hur en viktig faktor till etablering av långsiktig samverkan är den politiska inställningen till att förstå och vilja använda civilsamhället, i Ekholms rapport gäller det idrottsföreningar som en social verksamhet. Ekholm beskriver även att återkommande dialog med ansvariga och högt uppsatta politiker är en framgångsfaktor för att kunna utveckla samverkan (Ekholm, 2019: 77-79).

I en kandidatuppsats från år 2022 har det visats intentioner på hur det inom Trollhättan kommun varit undermålig samverkan mellan kommun och föreningsliv i form av brist på kunskap och insyn i varandras organisationer, vilket resulterat i en bristande legitimitet gentemot kommunen. En annan utmaning var att det fanns bristande representation i befintliga samverkans-forum, innebärande att vissa grupper inte representerades under dessa tillfällen (Keryo & Saad Ali, 2022: 33-34). Det finns förbättringsområden inom andra kommuner som kan vara viktiga att vara medvetna om för att skapa en bättre förståelse för situationen i Malmö stad och det möjliggör en jämförelse med uppsatsens fynd.

2.2.4 Föreningsstöd som styrmedel

Föreningar är beroende av stöd från sina kommuner och Johansson (2005) uppger att relationen mellan föreningslivet och det offentliga kan påverkas av den offentliga finansieringen av verksamheten. Detta beror på att de offentliga stöden alltid är närvarande i bakhuvudet hos föreningsansvariga och detta påverkar dynamiken (Johansson, 2005: 62). Användandet av föreningsstöd som styrmedel kan uttrycka sig i olika former, bland annat påvisas i en masteruppsats från år 2016 indikationer på att stadsdelsförvaltningar i Göteborgs stad använt föreningsstödet som en form av styrmedel i skepnad av finansiell styrning och kontrollmakt (Lennartsson, 2016: 3). Det kan vara en viktig insikt inför att analysera om föreningsstöden används som styrmedel, eftersom det inte behöver vara uppenbart. En majoritet av föreningarna i undersökningen upplevde inte att de hade något inflytande eller kunde påverka bidragsprocessen, vilket betydde att det inte kunde anses vara en integrerad relation mellan stadsdelsförvaltningarna och föreningslivet. Föreningarna ansåg också att bidragsprocessen blivit för komplicerad, tidskrävande och mindre anpassad efter föreningarna (Lennartsson, 2016: 60-62). Detta möjliggör en jämförelse med uppsatsens fynd.

2.3 Coronapandemin och föreningslivet

Detta avsnitt inleds med en kort summering av coronapandemin i Sverige. Sedan presenteras hur coronapandemin påverkade föreningslivet i Sverige och därefter hur det nationella coronastödet till idrottsrörelsen fördelades.

2.3.1 Coronapandemin i Sverige

Den 11:e mars 2020 beslutade Världshälsoorganisationen att coronaviruset var en pandemi. De flesta åtgärder för att dämpa smittspridningen togs bort i Sverige den 9:e februari 2022. Den 1:e april 2022 klassades coronaviruset inte längre som en samhällsfarlig sjukdom. Coronapandemin med restriktioner varade under ungefär två års tid och restriktionerna var i varierande grad i Sverige under tidsperioden (Folkhälsomyndigheten, 2023). Sverige kom förhållandevis lindrigt undan coronapandemin i jämförelse med andra europeiska länder. Det var framför allt i början av coronapandemin, våren år 2020, som det var tufft för Sverige då det bitvis var bland de högsta dödstalen i Europa. Fler än 15 000 människor dog av virussjukdomen och tusentals sörjande anhöriga döljer sig bakom dessa dödsfall. Förutom de tragiska dödsfallen angrep coronapandemin vårt sätt att leva och hur vi umgicks (Coronakommissionen, 2022: 17). Det har gjorts många studier om Sverige under coronapandemin och några berör den ojämlika arbetslöshetsbördan,

coronapandemins effekter på resandet och trafiken, samt nyhetsbevakningen under coronapandemin (Eliason, 2021; Nelldal et al., 2021; Ghersetti & Odén, 2021).

2.3.2 Coronapandemins påverkan på föreningslivet i Sverige

MUCF publicerade år 2021 en rapport om coronapandemins påverkan på föreningslivet. De flesta föreningar uppger att coronapandemin påverkade deras verksamhet negativt. Kulturföreningar var särskilt drabbade (MUCF, 2021a: 15). Coronapandemins negativa påverkan på föreningslivet är inte särskilt oväntad, med tanke på att coronapandemin drabbade hela samhället. En sak som däremot är anmärkningsvärt är att mer än hälften av föreningarna i rapporten uppger att deras mandat till att vara med och påverka angelägenheter som de berörs av försämrades avsevärt under coronapandemin. Rapporten fastslår att detta kan påverka demokratin negativt eftersom det innebär att civilsamhällets roll som röstbärare försämrats. Detta kan innebära att olika grupper i samhället inte längre kan vara med och påverka angelägenheter som de i allra högsta grad påverkas av (MUCF, 2021a: 16). Rapporten förmedlar även att nästan hälften av föreningarna i undersökningen uppger att deras medlemsantal minskat under coronapandemin. Mer än hälften av föreningarna, framför allt idrotts- och kulturföreningar, uppger att deras ekonomi har påverkats negativt av coronapandemin (MUCF, 2021a: 17). Trots detta var det enbart cirka en tredjedel av alla föreningar som sökt något av de offentliga stödpaketen. Idrottsföreningar sökte stödpaketet i större utsträckning än andra föreningar. Det var vanligare för föreningar med anställda att söka stöd (MUCF, 2021a: 18-19). Detta indikerar att större och mer välmående föreningar hade bättre möjlighet och utnyttjade möjligheten att söka stödpaket. De allra flesta föreningar fick sina ansökningar om stödpaket beviljade men det var vanligare för föreningar med anställda att få sin ansökan beviljad (MUCF, 2021a: 18-19).

Tillsammans med medlemsavgifter och försäljning är bidrag för ordinarie verksamhet och bidrag för lokal eller anläggning de viktigaste inkomstkällorna för de flesta föreningar (MUCF, 2021a: 29). Detta betyder att de flesta föreningar är beroende av offentligt stöd för att kunna driva sina verksamheter.

MUCF följde upp år 2022 med en ny rapport som anger att sedan år 2018 har andelen föreningar som haft kommunal kontakt minskat, och vid kontakt har den vanligaste formen av kontakt varit bidragsansökningar (MUCF, 2022: 33-34).

Centrum för idrottsforskning har i uppdrag att följa upp statens stöd till idrotten. År 2021 skulle de även genomföra en fördjupad analys av coronapandemins påverkan på idrottsrörelsen (Kulturdepartementet, 2021: 1). Mellan år 2019 och år 2020 påvisade rapporten en minskning med 10 procent i antalet genomförda deltagartillfällen bland föreningsidrottare i åldern från 7 till 20 år. Detta är den största minskningen sedan de började göra sina undersökningar år 2009. I kategorin mellan 21 till 25 år var det en betydligt större minskning med 39 procent för kvinnor och 37 procent för män. Denna kontrast förklaras i rapporten av rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten, om att hålla i gång barn- och ungdomsidrotten för personer upp till 18 år. Inomhusidrotter drabbades värre än utomhusidrotter. Detta eftersom utomhusidrotter rekommenderades att bedriva sin

träningsverksamhet under coronapandemin även om tävlingstillfällen inte fick arrangeras (Norberg, 2022: 6-7). Uppmuntran till att bedriva verksamheter utomhus gjorde att många idrottsföreningar försökte anpassa sina verksamheter efter de nya förutsättningarna, genom att exempelvis förlägga sina verksamheter utomhus. Träningspass, årsmöten och olika sociala event genomfördes utomhus men även digitala hjälpmedel utnyttjades när det var lämpligt. Detta var några strategier som användes av föreningslivet för att fortsätta sina verksamheter under en tuff period. I stället för att ställa in ställde de om (Norberg, 2022: 8). Det möjliggör en jämförelse med vilka strategier som föreningarna i Malmö stad använde sig av under coronapandemin.

2.3.3 Coronastöd

Utöver det ordinarie statsanslaget tilldelades idrottsrörelsen under åren 2020 och 2021 ett kris- och stimulationsstöd, även kallat coronastöd, på totalt 3 455 miljoner kronor. Coronastödet bidrog till att mildra effekterna för föreningar och var således av stor betydelse för svenska idrottsföreningar. Centrum för idrottsforskning konstaterar att inga specialidrottsförbund eller större föreningar har gått i konkurs utan snarare att såväl elitklubbar som lokala idrottsföreningar har hanterat coronapandemin relativt väl och att coronastödet var bidragande till detta. En problematik med det nationella coronastödet var att det främst fokuserade på ekonomiskt bortfall och inte aktivitetsbortfall. Några konsekvenser av detta var att det var gynnsamt för elitklubbar som fick stor ersättning för förlorade kommersiella intäkter medan cirka 73 procent av Sveriges lokala idrottsföreningar inte tilldelades kompensationsstöd år 2020 eftersom de antingen nekats bidrag eller saknat ekonomiskt bortfall som kunde kompenseras för. Detta har även inneburit en upprätthållning av ojämlikheter inom idrotten mellan kvinnor och män, och även vad gäller socioekonomiska och demografiska dimensioner. I rapporten fastslås även att kompensationsstöd som var riktat till barn- och ungdomsverksamhet snarare har gått till vuxenidrott (Norberg, 2022: 8-10). Detta möjliggör en jämförelse med Malmö stad om hur de hanterade sina eventuella coronastöd till kommunens föreningar.

2.4 Uppsatsens bidrag

Putnam har teoretiserat om föreningslivets betydelse för samhället och tidigare svensk föreningslivsforskning har fokuserat på liknande aspekter som denna uppsats kommer beröra och som möjliggör jämförelser. Som forskningsöversikten skildrar finns det studier på hur coronapandemin påverkade föreningslivet. Det saknas däremot djupgående fallstudier om vilka strategier som användes på kommunal nivå under och efter coronapandemin för att underlätta för

föreningslivet, och om föreningar använt några egna strategier för att återstarta verksamheten efter coronapandemin. Inkluderandet av både kommunens och föreningars perspektiv gör det möjligt att undersöka samverkansfaktorer mellan parterna och hur dessa kan påverkat utfallet av strategierna. Detta kan generera i insikter om vilka samverkansfaktorer som är nödvändiga för en framgångsrik implementering av strategier och en ytterligare förståelse av samverkan mellan kommun och föreningsliv, där maktodynamiken är en intressant aspekt eftersom föreningslivet i hög grad är beroende av finanser från kommunal sektor. Uppsatsen kan bidra till en vidareutvecklad förståelse av hur Sveriges föreningsliv fungerar och hur föreningar hanterar en utmaning som coronapandemin. Den kan även bidra med att skildra hur Resource Dependence Theory kan användas inom ett nytt område. Ur ett större statsvetenskapligt perspektiv kan uppsatsen bidra till insikter om hur samverkan mellan det offentliga och civilsamhället tar sig uttryck under och efter en kris och hur detta kan påverka civilsamhällets roll i samhället som är viktig ur ett demokratiskt perspektiv. Detta gör uppsatsen relevant och förhoppningsvis kan uppsatsen bidra till en ökad förståelse för hur man kan upprätthålla ett starkt föreningsliv även under och efter kriser, som coronapandemin.

3 Teori

I detta kapitel presenteras uppsatsens huvudteori och den kompletterande teorin. Huvudteorin är samverkansmodellen som utvecklades av MUCF, och den kompletterande teorin är Resource Dependence Theory som är framtagen av Jeffrey Pfeffer och Gerald Salancik.

3.1 Samverkansmodellen

Samverkansmodellen togs fram år 2021 av MUCF och är en modell för hur offentliga aktörer och civilsamhället bör samverka för optimalt utfall. Modellen har tagits fram för att sprida kunskap, inspiration och vara ett stöd för samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället. Modellen är möjlig att anpassa efter olika verksamheter och är applicerbar på lokal, regional och nationell nivå. Samverkansmodellen uttrycker sex grundläggande principer om hur det offentliga och civilsamhället bör relatera till varandra (MUCF, 2021b).

I uppsatsen kommer däremot bara fem principer⁵ att användas och dessa är följande:

- **Självständighet och oberoende:** civilsamhället ska självständigt identifiera sitt uppdrag och sina mål. Det är viktigt att vara medveten om maktdynamiken mellan offentlig aktör och civilsamhället eftersom den offentliga aktören oftast finansierar civilsamhällesuppdraget. Detta ger den offentliga aktören ett maktövertag i samverkan och det är viktigt att civilsamhället förblir självständigt och oberoende trots maktförhållandet. Det ska exempelvis inte vara möjligt för den offentliga aktören att använda finansieringen som ett styrmedel.
- **Dialog:** det offentliga och civilsamhället ska sträva efter att skapa ett förtroende och en ömsesidig förståelse för varandra. Det är oftast fördelaktigt om civilsamhället tillåts vara delaktig i insatser från början. Detta eftersom civilsamhället då ges möjlighet att precisera behovs- eller problemformuleringen, vilket gör det möjligt att lösa

⁵ Principen "Kvalité" väljs bort eftersom den anses vara för diffus och kommer därför inte presenteras närmare.

ett problem snabbare. En regelbunden dialog är också viktig för att enkelt kunna följa upp vad som kan utvecklas.

- **Långsiktighet:** är viktigt för att civilsamhället ska få stabila förutsättningar för utveckling. När en samverkansprocess inleds är det viktigt att ett långsiktigt perspektiv är närvarande utifrån de förutsättningar som finns och att det är tydligt vad som sker om förutsättningarna förändras.
- **Öppenhet och insyn:** är främst hur den offentliga aktören möjliggör transparens för civilsamhället i beslutsprocesser. Principen innebär också att de delar av civilsamhället som finansieras med offentliga medel ska vara transparenta med vad dessa medel går till. Denna ömsesidiga transparens gentemot varandra gynnar förtroendet och förståelsen för varandra och kan underlätta förståelsen för varför vissa val och prioriteringar görs hos respektive part.
- **Mångfald:** det är betydelsefullt att det finns utrymme för olika sorters civilsamhällesaktörer och att det finns olika relationer till dessa. Enligt denna princip är det viktigt att alla får komma till tals och att vara medveten om vilka förutsättningar som finns för olika aktörer att aktivt delta.

Dessa fem principer är generella riktlinjer och fungerar som grundpelare för samverkan mellan offentlig aktör och civilsamhället, och är således även användbara som kvalitetsgranskare. Modellen är framtagen för att underlätta för samverkansutveckling mellan offentlig aktör och civilsamhället och för optimalt utfall bör dessa principer efterföljas. Samverkansmodellen beskriver även fyra faser som modellen ska användas genom och dessa faser är följande: Förutsättningar, Identifiera och involvera, Planera och justera, samt Implementera och polera (MUCF, 2021b). Dessa fyra faser kommer däremot inte att användas i uppsatsen och presenteras därför inte närmre.

3.1.1 Samverkansmodellens styrkor

Några av samverkansmodellens styrkor, som gör den till ett användbart verktyg i uppsatsen, är att den ger ett tydligt och strukturerat tillvägagångssätt för att skapa en förståelse för samverkan. Modellens principer ger en tydlig steg-för-steg-guide att utgå ifrån, vilket gör förståelsen för samverkansprocessen mer hanterbar och mindre överväldigande. Samtidigt som samverkansmodellen ger ett strukturerat tillvägagångssätt för samverkan är den också utformad för att vara flexibel och anpassningsbar till olika sammanhang och behov. Det går att använda modellen som en utgångspunkt och göra de anpassningar som behövs för att få den att fungera i en specifik situation, vilket har gjorts i uppsatsen. En sista styrka med samverkansmodellen är att den betonar vikten av att inkludera olika perspektiv i samverkansprocessen.

3.1.2 Samverkansmodellens svagheter

Några tänkbara svagheter med samverkansmodellen är att även om modellen är utformad för att vara anpassningsbar kanske den inte fungerar lika bra i alla sammanhang eller för alla typer av organisationer. I vissa sammanhang kan det behövas göra betydande anpassningar för att få den att fungera, men utifrån uppsatsens syfte anses inte borttagandet av en princip och valet att inte använda de fyra faserna vara en betydande anpassning. Samverkansmodellen kan också kräva betydande resurser i form av tid, finansiering och personal för att analyseras effektivt och det kan vara ett problem, men uppsatsen är anpassad för att kunna genomföra de utvalda momenten med samverkansmodellen inom en given tidsram och således kringgås det problemet. Det är viktigt att vara medveten om svagheterna för att minimera riskerna, men samverkansmodellens bedöms vara fördelaktig att använda i uppsatsen eftersom den skapar en förståelse för vad som ingår i respektive samverkansprincip. Den bidrar även med ett teoretiskt ramverk för hur optimal samverkan bör fungera och således även en förståelse för var samverkan kan ha brustit.

3.1.3 Användningsområde i uppsatsen

De fem principerna kommer fungera som ett teoretiskt ramverk för att skapa en grundläggande förståelse för hur samverkan mellan Malmö stad och kommunens föreningsliv fungerar. Intervjuguiderna kommer delvis utformas efter dessa fem samverkansprinciper och principerna kommer fungera som ett ramverk när intervjuerna analyseras. Detta gör det möjligt att redogöra för eventuella styrkor och svagheter i samverkansrelationen mellan parterna. Dessa styrkor eller svagheter kan vara viktiga aspekter för att förstå vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av de coronarelaterade strategierna.

3.2 Resource Dependence Theory

Som komplement till samverkansmodellen används Resource Dependence Theory. Teorin berör resursberoende och utvecklades (1978) av Jeffrey Pfeffer och Gerald Salancik. Resource Dependence Theory är en teori som förklarar hur organisationer är beroende av resurser från externa källor för att uppnå sina mål. Hillman et al. konstaterar att Resource Dependence Theory inte genomgått någon större teoretisk utveckling men att den fortfarande är relevant eftersom teorins grundprinciper är väl underbyggda (Hillman et al., 2009: 1419). Sedan teorin utvecklades har den framför allt använts flitigt inom forskning om internationella affärsverksamheter men det finns fortfarande flera nya områden som teorin är värd att appliceras inom (Jiang et al., 2022).

Enligt Resource Dependence Theory är organisationer inte självförsörjande utan förlitar sig på en rad olika externa resurser, såsom finansiering, expertis och stöd från andra aktörer. Organisationer är beroende av dessa resurser för att fungera effektivt. Inom teorin betonas det att organisationer kan möta utmaningar gällande att få tillgång till nödvändiga resurser, och att organisationen kan påverkas av maktdynamiken som finns mellan dem och källorna till deras resurser (Pfeffer & Salancik, 2003: 258-259). Organisationer kan vara beroende av ett begränsat antal källor för vissa resurser, vilket kan skapa en sårbarhet om dessa källor blir otillgängliga eller opålitliga. Teorin föreslår att organisationer kan ägna sig åt strategier för att minska sitt beroende av ett begränsat antal resurskällor, exempelvis genom att utveckla nya finansieringskällor, bygga starkare relationer med flera andra aktörer eller utveckla interna resurser (Pfeffer & Salancik, 2003: xxiv). Genom att göra detta kan organisationer bygga upp en mer mångfacetterad och motståndskraftig resursbas som gör det möjligt för dem att anpassa sig till ändrade omständigheter och uppnå sina mål på ett mer effektivt sätt, samt minska sitt beroende av ett begränsat antal resurser.

Sammanfattningsvis ger Resource Dependence Theory insikter om hur organisationer interagerar med sin externa miljö och hur de kan hantera sina relationer med externa resursleverantörer för att bygga upp en mer hållbar och effektiv verksamhet.

3.2.1 Kritik mot Resource Dependence Theory

Även om Resource Dependence Theory har använts i stor utsträckning saknar den inte svagheter. En möjlig svaghet med teorin är att den överbetonar externa faktorer, då stor vikt fästs vid de externa faktorer som påverkar organisationer. Exempelvis resursleverantörer. Det är viktigt att inte tona ner den roll som interna faktorer har för organisationen och resultatet, som organisationskultur och ledarskap (Lawrence & Suddaby, 2006: 228-229). Det går också att kritisera teorins begränsade räckvidd. Eftersom teorin främst är inriktad på att förstå hur organisationer förvärvar och hanterar externa resurser, fångar den inte hela komplexiteten i organisatoriska dynamiker och strategier (Casciaro & Piskorski, 2005: 169). En liknande kritik är att förståelsen av maktdynamiken förenklas genom teorin, eftersom det antas att resursleverantörer har makt över organisationer som är beroende av dem för resurser. Detta stämmer säkert i många fall, men maktdynamiken mellan organisationer och resursleverantörer kan vara komplex och inbegripa ömsesidigt beroende (Casciaro & Piskorski, 2005: 169). Exempelvis, i denna uppsats går det att föreställa sig att det är i Malmö stads egenintresse att det finns ett blomstrande föreningsliv i kommunen eftersom det gör kommunen mer attraktiv att leva och verka i. Således kan man tänka sig att även föreningarna har ett visst spelrum i maktdynamiken även om de är beroende av kommunalt medel.

Teorins styrkor i att redogöra för en mer djupgående förståelse för maktdynamiken mellan Malmö stad och kommunens föreningsliv anses däremot trumfa teorins möjliga svagheter.

3.2.2 Användningsområde i uppsatsen

Resource Dependence Theory är lämplig att använda i uppsatsen eftersom föreningslivet i stor utsträckning är beroende av finansieringsmedel från kommunal sektor och kommunen är en extern aktör i sammanhanget. Teorin bidrar till att skapa en teoretisk förståelse för den maktdynamik som finns mellan Malmö stad och föreningslivet och en förståelse för hur beroende föreningarna är av Malmö stad. Maktdynamiken kan framför allt vara viktig i samverkansprincipen "Självständighet och oberoende" men även i resterande samverkansprinciper. Detta kan bidra till en förståelse över vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av strategierna och således vara till hjälp för att besvara uppsatsens frågeställning.

4 Metod

Följande kapitel redogör för uppsatsens material, urval och metod. Uppsatsen utgår från en kvalitativ ansats med semistrukturerade intervjuer och en kvalitativ innehållsanalys. En kvalitativ ansats har valts för det möjliggör att återge respondenternas synsätt och att det är deras upplevelser som är det relevanta innehållet. Först presenteras uppsatsens material, urval och möjliga begränsningar med materialet. Därefter presenteras genomförandet och hanterandet av de semistrukturerade intervjuerna. Sedan förklaras varför en kvalitativ innehållsanalys är ett lämpligt metodval för att analysera de kommunala dokumenten och framför allt intervjuerna. Slutligen diskuteras etiska överväganden och validitet.

4.1 Material

Uppsatsens material består av sex semistrukturerade intervjuer samt fyra kommunala dokument hämtade från Malmö stads webbplats. De semistrukturerade intervjuerna utgörs av en respondent från Malmö stad och fem föreningsrepresentanter verksamma i fem olika föreningar i Malmö stad. De kommunala dokumenten bidrar med en kompletterande förståelse av intervjun med respondenten från Malmö stad. De kommunala dokumenten består av en föreningsrapport från fritidsförvaltningen i Malmö stad från år 2022, fritidsnämndens budgetrapport från år 2022, mötesanteckningar från ett av Malmöandans forum från år 2021 samt en publicering från Malmö stads webbsida (Ismaili, 2022; Fritidsnämnden, 2022; Töpperwien Blom, 2021; Malmö stad, 2020). Uppsatsens material utgår således från tre olika perspektiv, vilka är respondentens från Malmö stad, föreningarnas och de kommunala dokumenten. Detta är eftersträvansvärt för att kunna styrka uppsatsen med källtriangulering. Källtriangulering är en variant av triangulering där information hämtas från tre olika källor av samma fenomen för att skapa en bättre förståelse för fenomenet (Malterud, 2001: 487).

4.1.1 Urval

För Malmö stads perspektiv valdes en respondent från föreningsavdelningen på fritidsförvaltningen⁶ eftersom det är enheten som huvudsakligen hanterar kontakten med föreningslivet i Malmö stad. Avdelningen kontaktades via mejl (se Bilaga 1) och efter de accepterat intervjuförfrågan genomfördes en intervju. Ett större urval på den smalare nivån övervägdes, alltså att intervjua fler personer på föreningsavdelningen på fritidsförvaltningen för att få ett bredare perspektiv på vilka strategier som använts och deras syn på samverkan mellan dem och föreningslivet (Yin, 2013: 96). Dock hade det troligtvis resulterat i likartade svar eftersom det bör vara likartade uppfattningar. I stället prioriterades att intervjua fler föreningsrepresentanter från olika föreningar eftersom det är troligare att de har olika uppfattningar.

Urvalet av föreningar genomfördes genom ett slumpmässigt urval utifrån Malmö stads föreningsregister och därefter kontaktades 15 föreningar via mejl (se Bilaga 2). Fem föreningsrepresentanter var villiga att ställa upp på intervju, vilket innebar att en bidragande faktor till urvalet av föreningar var ifall relevanta personer verksamma i föreningen var villiga att ställa upp på intervju. Utifrån det slumpmässiga urvalet och vilka föreningar som var villiga att ställa upp på intervju blev urvalet fyra idrottsföreningar och en kulturförening.

Intervjun med respondenten från Malmö stad genomfördes först för att vara förbered med relevant bakgrundsinformation inför intervjuerna med föreningsrepresentanterna. Denna bakgrundsinformation ansågs vara viktig att ha i beaktning under intervjuerna med föreningsrepresentanterna och vara förtroendeingivande för att kunna visa medvetenhet i ämnet.

4.1.2 Begränsningar med materialet

Uppsatsen består av enbart sex intervjuer, vilket kan vinkla uppsatsens resultat. Urvalet av föreningar är fyra idrottsföreningar och en kulturförening. Detta dominerande idrottsperspektiv riskerar att snedvrider resultatet. Materialet begränsas av att det bara är idrotts- och kulturföreningar och kan inte anses vara representativt för andra typer av föreningar. Detta var en konsekvens av det slumpmässiga urvalet och den förhållandevis låga svarsfrekvensen. En liknande begränsning med uppsatsen är tidsbristen som en masteruppsats innebär. Därför bidrar de kommunala dokumenten från Malmö stad med en kompletterande förståelse av intervjun med respondenten från Malmö stad, där framför allt strategierna kompletteras. En annan begränsning är att studien är avgränsad till Malmö stad, vilket innebär att uppsatsens fynd inte kan sägas vara representativa för hur andra kommuner eller föreningar i andra kommuner hanterat situationen. Likaså angående samverkansfaktorerna. Föreningarna i uppsatsen talar nödvändigtvis inte heller för alla idrotts- och kulturföreningar i Malmö stad.

⁶ Kommer genomgående i uppsatsen kallas för ”respondenten från Malmö stad”.

4.2 Semistrukturerade intervjuer

Semistrukturerade intervjuer, en mix av en strukturerad och en kvalitativ intervju, är den insamlingsmetod som användes i uppsatsen. Detta då semistrukturerade intervjuer gav goda möjligheter till oväntade svar och till att följa upp någonting under intervjun där respondenten kunde utveckla sina påståenden. Respondenterna begränsades inte heller av ett förskrivet frågeformulär och således reduceras respondenternas bidrag inte till att endast vara en statistisk siffra (Esaiasson et al., 2017: 260).

Uppsatsens semistrukturerade intervjuer bestod av tre teman med en tillhörande huvudfråga. Dessa tre teman var: Strategier under coronapandemin, Strategier efter coronapandemin och Samverkan mellan Malmö stad och föreningslivet. Det fanns en tankeram med de tre större huvudfrågorna men därefter kunde frågorna anpassas efter intervjuens kontext. Detta gjordes för att försöka skapa ett naturligt samtal mellan intervjuaren och respondenten. Huvudfrågorna var konstruerade med målbilden att respondenten skulle formulera sig med sina egna ord om det relevanta ämnet och inte begränsas av intervjufrågornas utformning (Yin, 2013: 136-138).

Avsikten med de semistrukturerade intervjuerna var dels att få en uppfattning om vilka strategier som både Malmö stad och föreningarna använde sig av under och efter coronapandemin, dels för att kunna identifiera samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningarna som kan påverkat utfallet av strategierna. En intervjustudie lämpar sig väl för att kunna identifiera samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningarna, som respondenterna själva upplever de. Upplevelsen av samverkan blir framför allt intressant när det är flera olika perspektiv inblandat och i synnerhet i maktdynamiken mellan Malmö stad och föreningarna.

4.2.1 Tillvägagångsättet med intervjuerna

Intervjuerna genomfördes både på plats och digitalt, där respondenterna fick välja det som passade dem bäst. Tre intervjuer genomfördes på plats och tre intervjuer gjordes digitalt mellan den 3:e och 27:e april 2023 (se översikt i Bilaga 3). Intervjuerna varade mellan 20 och 45 minuter, beroende på hur mycket respondenten resonerade men samtliga respondenter gavs samma utrymme att uttrycka sig. Intervjuerna utgick från två olika intervjuguider (se Bilaga 4 och Bilaga 5). En intervjuguide för respondenten från Malmö stad och en annan för föreningsrepresentanterna, eftersom olika frågor var aktuella. Intervjuguide användes för att säkerställa att allting som ville frågas efterfrågades och för att underlätta för mig som intervjuare. I några intervjuer täcktes frågor utan att jag behövde ställa frågorna, framför allt vid temat om samverkan då samverkansfaktorerna överlappade. Innan intervjuerna officiellt startade och inspelningen sattes i gång småpratades det med respondenterna, för att på så sätt försöka skapa en god relation och en bekväm miljö för respondenterna. Under själva intervjuerna var ambitionen att vara så fåordig och tydlig som möjligt för att låta

respondenterna prata eftersom det var själva poängen med intervjuerna. Målet med intervjuerna var att låta respondenten styra samtalet under den uttänkta tankeramén med de tre genomgående huvudfrågorna. Intervjuerna spelades in, efter uttalat samtycke, och transkriberades efteråt för att sedan analyseras. I analysen benämns intervjun med respondenten från Malmö stad som ”Intervju 1” och ”Intervju 2, 3, 4, 5, 6” är föreningsrepresentanterna från de fem olika föreningarna. Det var naturligtvis också viktigt att analysera under intervjuerna, för att säkerställa att samtalen flöt på i den riktning som eftersträvades och när det var relevant att detaljer efterfrågades. Under intervjuerna följde jag, vid behov, upp med följdfrågor till respondenternas resonemang (Yin, 2013: 139-143; Bryman, 2018: 561-563). Graneheim och Lundman (2004) beskriver hur den optimala analysenheten är intervjuer som är tillräckligt omfattande för att betraktas som kompletta men samtidigt av tillräcklig storlek att redogöra för enbart i huvudet under analysprocessen (Graneheim & Lundman, 2004: 106). Detta var en svår balansgång som försöktes ta hänsyn till i konstruerandet av intervjuguiderna.

Efter varje intervju transkriberades intervjun så fort som möjligt. Uppreningar, läten och utfyllnadsord uteslöts från transkriberingarna, men annars transkriberades intervjuerna ordagrant. Vid transkriberingarna fortsatte analysarbetet där relevanta reflektioner antecknades direkt och efter varje transkribering lyssnade jag igenom intervjun igen för att säkerställa att jag inte missat någonting eller missuppfattat en sägning. När detta var säkerställt och transkriberingen var färdig läste jag igenom transkriberingen flera gånger för att få en bra överblick över intervjun. När det var dags för att analysera intervjuerna användes en kvalitativ innehållsanalys och ett kodningsschema, vilket presenteras nedan.

4.2.2 Kvalitativ innehållsanalys

En kvalitativ innehållsanalys används eftersom det innebär en systematisk analys av innehållet för att identifiera mönster, teman och betydelser. Metoden används ofta i forskning som syftar till att utforska hur särskilda frågor diskuteras och representeras i dokument men är även möjlig att använda på olika texter och på olika abstraktions- och tolkningsnivåer. Bland annat har kvalitativ innehållsanalys varit användbar för att granska och tolka texter, däribland inspelade intervjuer, dagböcker och observationsprotokoll (Hällgren Graneheim & Lundman, 2017: 219). Detta gjorde en kvalitativ innehållsanalys till ett lämpligt metodval eftersom inspelade och transkriberade intervjuer samt kommunala dokument skulle analyseras. Vidare lyfter Boréus och Kohl (2018) att en kvalitativ innehållsanalys är en välfungerande metod för att systematiskt kategorisera för en bred, snarare än djup, förståelse av ett textinnehåll (Boréus & Kohl, 2018: 49). I uppsatsen analyserades inte vilka underliggande föreställningar av strategier eller av samverkansfaktorer som avspeglas i intervjuerna eller dokumenten, utan snarare var fokus på att identifiera vilka strategier som använts och hur samverkan mellan Malmö stad och föreningarna upplevs av respondenterna, vilket kan påstås vara den bredare förståelsen av intervjuerna och dokumenten snarare än den djupare. Vidare kan en innehållsanalys ha en övergripande frågeställning, och för att kunna söka

efter svaret är det nödvändigt att konkretisera den allmänna frågeställningen till ett antal preciserade frågor som ska ställas till det empiriska materialet, där svaret på dessa preciserade frågor också utgör lösningen till frågeställningen (Esaiasson et al., 2017: 216). Det är detta som varit målbilden vid konstruerandet av uppsatsens intervjuguider för att kunna besvara uppsatsens frågeställning.

Vid analyserandet av intervjuerna och de kommunala dokumenten användes ett kodningsschema. Konstruerandet av kodningsschemat tog avstamp i Boréus och Kohl som förklarar att i en innehållsanalys väljs materialet utifrån ett forskningsproblem och därefter konstrueras ett analysinstrument som anger vad som ska noteras i materialet. Efter materialet bearbetats sammanställs resultatet och relateras till frågeställningen, som också kan vara relaterat till analysinstrumentet (Boréus & Kohl, 2018: 55-59). Kodningsschemat är då analysinstrumentet och det är relaterat till uppsatsens intervjuguider som är konstruerade för att kunna besvara uppsatsens frågeställning. Esaiasson et al. lyfter hur forskningsuppgiften är att lyfta fram väsentliga aspekter av innehållet exempelvis genom att ha ett kodningsschema som syftar till att klargöra innehållet (2017: 213). Graneheim och Lundman fortsätter hur kärnan i en kvalitativ innehållsanalys är att ha möjligheten att kategorisera efter gemensamma nämnare. De redogör även för svårigheterna med att kategorisera inom teman, där exempelvis mänskliga erfarenheter och upplevelser kan vara av stor vikt och innebära att informationen passar in under flera kategorier. Däremot menar de att detta kan lösas genom att konstruera subkategorier under den befintliga huvudkategorin (Graneheim & Lundman, 2004: 107). Hsiu-Fang och Shannon (2005) uttrycker liknande tankar med att redogöra att syftet med en kvalitativ innehållsanalys är att försöka hitta en gemensam nämnare för att kunna placera in det i en lämplig kategori för att öka förståelsen och kunskapen för fenomenet som studeras (Hsiu-Fang & Shannon, 2005: 1278).

När kodningsschemat var konstruerat efter dessa riktlinjer och jag kände att jag hade en bra överblick över intervjuerna sorterades intervjuerna in i kodningsschemat. I kodningsschemat ingick följande begrepp: Meningsbärande enhet, Kondenserad meningsenhet, Kod, Subkategori och Kategori. För att illustrera hur kodningen kunde se ut kommer ett exempel på hur ett svar från respondenten från Malmö stad kodades:

Meningsbärande enhet	Kondenserad meningsenhet	Kod	Subkategori	Kategori
(...) sen har vi någonting som heter föreningspoolen som ansvarar för stöd till föreningslivet och där gavs ett extra stöd för att kunna jobba med digitala årsmöten och att det fanns personer med gedigna föreningskunskaper som skulle kunna agera ordförande på såna möten, så att man skulle kunna genomföra årsmöten men digitalt.	Sen har vi föreningspoolen som ansvarar för stöd till föreningsliv och där gavs extra stöd för att kunna jobba med digitala årsmöten där det erbjöds personer med föreningskunskaper som kunde vara ordförande på mötet.	Stöd till digitala årsmöten	Kompetent personal	Strategi under coronapandemin

För att förtydliga vad de olika delarna i kodningsschemat innebär så är en meningsbärande enhet en meningsbärande text i intervjun som är stor nog att analyseras. En kondenserad meningsenhet är att texten kortas ner för att göras mer lätthanterlig. En kod är en etikett som beskriver innehållet kortfattat. En kategori är en samling av flera koder som har ett liknande innehåll, och en subkategori är underkategorier som specificerar innehållet ytterligare i kategorierna (Hällgren Graneheim & Lundman, 2017: 224-225).

Utifrån intervjuguidernas tre teman var kategorierna redan fastställda, vilket baserades på uppsatsens frågeställning ”Vilka strategier användes för att stärka föreningslivet i Malmö stad under och efter coronapandemin, och vilka samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningslivet kan påverkat utfallet av dessa strategier?”. Detta betyder att strategier som användes under coronapandemin tilldelades en kategori och strategier som användes efter coronapandemin tilldelades en annan kategori. Det sista temat som är samverkan mellan Malmö stad och föreningslivet kodades utifrån samverkansmodellen. De fem principerna blev alltså varsin kategori i kodningsschemat. Dessa var följande: självständighet och oberoende, dialog, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald. Samverkansprinciperna användes också som ett ramverk när intervjuerna analyserades för att tydliggöra vad som skulle tittas efter i varje samverkansfaktor och således i vilken kategori det skulle kodas in i kodningsschemat. Resource Dependence Theory teoretiska förståelse för maktdynamiken mellan Malmö stad och kommunens föreningsliv ansågs överlappa med kategorin ”Självständighet och oberoende” och tilldelades därför inte en egen kategori. Denna uppdelning av strategier och olika samverkansfaktorer i kodningsschemat ansågs nödvändig för att kunna besvara vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av strategierna. Intervjuguiderna och kodningsschemat är formade utifrån varandra, innebärande att kodningsschemat följer likadan struktur som intervjuguiderna. Kodningsschemat såg ut enligt följande:

Meningsbärande enhet	Kondenserad meningsenhet	Kod	Subkategori	Kategori
				Strategi under coronapandemin
				Strategi efter coronapandemin
				Självständighet och oberoende
				Dialog
				Långsiktighet
				Öppenhet och insyn
				Mångfald

I uppsatsen är det främst det manifesta innehållet som analyserades eftersom det var beskrivande och konkreta frågor som ställdes om strategier under och efter

coronapandemin och om samverkan mellan Malmö stad och föreningarna. De konkreta frågorna innebar också att det blev en låg abstraktions- och tolkningsnivå, eftersom svaren var just beskrivande och konkreta. Den låga abstraktions- och tolkningsnivån var gynnsam vid kodningsarbetet. Kodningsschemat bidrog till att lära känna materialet, bearbeta informationen och att få en bra överblick över varje intervju och intervjuerna som helhet. Trots detta krävdes det en viss grad av abstraktion och tolkning för att inte gå miste om helheten, men för mycket tolkning kan medföra trovärdighetsproblem (Hällgren Graneheim & Lundman, 2017: 221-222). Det var en svår balansgång men den låga abstraktions- och tolkningsnivån gjorde att den bedömdes vara hanterbar i uppsatsen.

Den gemensamma strukturen mellan intervjuguider och kodningsschema, att det manifesta innehållet analyserades och uppdelningen av intervjun i tre teman underlättade kodningen av intervjuerna. Detta eftersom det i stor utsträckning var förhållandevis tydligt hur ett svar skulle kategoriseras, framför allt gällande vilka strategier som använts. Exempelvis när respondenten från Malmö stad berättade: ”Jag skulle också säga att under tiden hade vi idrottsanläggningar öppna under hela tiden.” (Intervju 1), var det tydligt att det berörde en strategi under coronapandemin. Det var till stor del genomgående för hela kodningsarbetet, men vid frågorna om samverkansfaktorerna kunde svaren överlappa eftersom samverkansfaktorerna smälter samman i ett helhetsperspektiv. Ett föreningsexempel är: ”Där kan jag nog känna, när man pratar om anläggningsfrågan så är informationsflödet obefintligt.” (Intervju 3). I intervjuens kontext var det förhållandevis tydligt att det gällde samverkansprincipen Öppenhet och insyn, men det kan också tolkas som dialogprincipen. Det här hanterades med varsamhet genom att läsa igenom intervjuerna upprepade gånger för att säkerställa att det placerades i rätt samverkanskategori enligt det teoretiska ramverket. Om ett påstående däremot berörde flera kategorier sorterades det in i kodningsschemat i alla kategorier som det berörde. Det praktiserades dock bara ett fåtal gånger.

För att bibehålla anonymiteten för respondenterna ersattes avslöjande ord från intervjuerna med mer neutrala ord. Exempelvis ”Vi behöver en ny badmintonhall” ändrades till ”Vi behöver en ny anläggning”. Detta gjordes för att inte äventyra anonymiteten och beslutet påverkade inte innehållet anmärkningsvärt. När kodningen var genomförd och samtliga intervjuer och kommunala dokument analyserats var för sig och i relation till varandra, presenterades mina tolkningar av materialet i uppsatsens analyskapitel. Mestadels av materialet presenterades sammanfattande och återberättande för att underlätta läsbarheten. Citat har valts ut när det har fyllt en funktion och när respondenterna berättat ett intressant resonemang som inte har ansetts vara lika kraftfullt vid ett återberättande.

Kvalitativ innehållsanalys har kritiserats för att den betonar det manifesta innehållet i en text och ignorerar det latenta innehållet. Dessutom kan användningen av ett förutbestämt kodningsschema begränsa materialets förmåga att uttrycka sig fritt (Boréus & Kohl, 2018: 79–80). Syftet med uppsatsen är dock inte att avslöja det osagda utan att undersöka vilka strategier som användes under och efter coronapandemin och vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av dessa strategier och således undgås kritiken. Därför bedömde jag att en kvalitativ innehållsanalys och ett kodningsschema var lämpligt att använda i uppsatsen.

4.3 Etiska överväganden och validitet

Uppsatsen anses inte vara särskilt etiskt känslig eftersom den inte bygger på privat känslig information om respondenterna, utan snarare om vilka strategier som använts under och efter coronapandemin för att underlätta för föreningslivet och om samverkan mellan Malmö stad och föreningarna. Däremot är det viktigt att ha i åtanke att respondenterna kan beskyllas i sin yrkesroll eller som föreningsrepresentant som en anledning till att föreningar inte hanterat eller återhämtat sig efter coronapandemin på ett optimalt sätt. Det är viktigt att vara omsorgsfull i slutsatserna och vara medveten om eventuella konsekvenser som uppsatsen kan resultera i.

En annan etisk övervägning är mina förutfattade meningar om vilka strategier som varit bäst att applicera eller hur samverkan mellan kommun och föreningar ska gå till. Det är viktigt att vara medveten om hur detta kan påverka tolkningsarbetet. Det är således viktigt att vara transparent i sina tolkningar av intervjuerna, inte addera någonting som inte har med saken att göra, eller ge påståenden olika sorters vikt eftersom det passar in i uppsatsens syfte eller mina redan förutfattade meningar. Det sistnämnda berör framför allt traditionell vetenskaplig hederlighet (Larsson, 2022: 336-337).

Validitet är en av de svåraste saker att hantera inom studier, och denna uppsats är inget undantag. Däremot kan det förebyggas utifrån sina förutsättningar. Esaiasson et al., skriver att begreppet validitet brukar definieras enligt följande tre sätt: "[...] 1) överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator; 2) frånvaro av systematiska fel; och 3) att vi mäter det vi påstår att vi mäter." (Esaiasson et al., 2017: 58). Dessa tre definitioner används vanligtvis synonymt även om de två förstnämnda går under benämningen "begreppsvaliditet" och den sistnämnda under "resultatsvaliditet" (Esaiasson et al., 2017: 58). Utifrån dessa definitioner försökte jag säkerställa en transparent förståelse mellan teoretisk definition och operationell indikator, där eventuella oklarheter redogjordes för. Genomgående i undersökningen fanns ett kritiskt förhållningssätt till att jag använder korrekt begrepp, och att det som mäts är det som jag ville ta reda på, samt att det överensstämmer med vad jag påstod ska mätas. Under intervjuerna klargjordes med respondenterna så att jag och respondenterna hade samförståelse i vad det är som efterfrågas. Tillsammans motverkade det här förhoppningsvis eventuella systematiska fel, som däremot var viktiga att ha i beaktning under uppsatsens gång. På detta sätt motverkades sannolikheten att felaktiga slutsatser dras utifrån det insamlade materialet som analyserades. Uppsatsen kan således visa prov på en intern validitet, men inte extern validitet då studien är förankrad inom Malmö stad och inte är särskilt generaliserbar, mer än att den eventuellt ger inspiration till att bredda undersökningen och i framtiden titta närmre på andra kommuner (Esaiasson et al., 2017: 59).

Graneheim och Lundman beskriver hur ett väsentligt problem med trovärdigheten i en studie med en kvalitativ innehållsanalys är att en text alltid innehåller flera betydelser och att det alltid sker en viss grad av tolkning

(Graneheim & Lundman, 2004: 106). Därför har respondenterna givits möjlighet att validera materialet för att säkerställa att rimliga tolkningar gjorts och att det är sanningsenligt utifrån sin respektive intervju. Materialet som samlats in i uppsatsen har även testats mot tidigare forskning för att se om det finns några paralleller.

Att bedriva kvalitativ forskning är svårt men jag har gjort mitt yttersta för att agera professionellt vid såväl intervjuerna som analysarbetet. Det var viktigt i denna uppsats att respondenterna kände sig bekväma under intervjuerna och kände att det var möjligt att fundera och utveckla sina tankar, och detta stärker validiteten i studien ytterligare.

5 Analys

För att kunna besvara uppsatsens frågeställning: ”Vilka strategier användes under och efter coronapandemin för att underlätta för föreningslivet i Malmö stad, och vilka samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningslivet kan påverkat utfallet av dessa strategier?” är det först nödvändigt att identifiera vilka strategier som använts av både Malmö stad och föreningarna under och efter coronapandemin. Det är även nödvändigt att undersöka hur både Malmö stad och föreningarna ser på samverkan mellan varandra för att få en så tydlig bild av samverkansfaktorerna som möjligt. När detta är klargjort är det möjligt att analysera vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av strategierna. Analyskapitlet består av fyra avsnitt och inleds med avsnitt om strategier under coronapandemin och strategier efter coronapandemin. Därefter analyseras samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningarna utifrån samverkansmodellen. Slutligen analyseras vilka samverkansfaktorer som kan påverkat strategiernas utfall, där även perspektiv från Resource Dependence Theory inkluderas.

5.1 Strategier under coronapandemin

I detta avsnitt presenteras strategierna som använts under coronapandemin av såväl Malmö stad som föreningarna själva. De kommunala dokumenten kompletterar förståelsen av Malmö stads strategier. Först presenteras Malmö stads strategier för att underlätta för föreningslivet under coronapandemin och huruvida föreningarna var medvetna om eller nyttjade dessa strategier. Sedan presenteras föreningarnas interna strategier för att hantera coronapandemin.

5.1.1 Stöd

Den första identifierade strategin som användes under coronapandemin av Malmö stad var olika former av stöd. Den första formen av stöd från Malmö stad under coronapandemin var att aktivitetsstödsersättning från år 2019 fungerande som basår för stöden från Malmö stad år 2020. Detta innebar att minskningen av aktiviteter och det minskade medlemsantalet som följde coronapandemin inte skulle generera i ett mindre stöd från kommunen till föreningarna. Malmö stad var tidigt ute med att tydliggöra detta beslut. Det tidiga beslutet gjorde att föreningarna visste vad de hade att förhålla sig till och hur mycket pengar som skulle komma in från Malmö

stad under år 2020 uppger respondenten från Malmö stad. Denna kombination av att år 2019 skulle vara basår för aktivitetsstöden för år 2020 och det tidiga beslutet om det, var den första stödstrategin som Malmö stad använde.

När frågan om detta ställdes till föreningsrepresentanterna i uppsatsen uppger samtliga att de var medvetna om att år 2019 var basår för aktivitetsstöden för år 2020. Huruvida det var tydligt och att kommunen var tidigt ute med informationen råder det mer delade meningar om. Tre av fem föreningsrepresentanter tycker kommunen var tidigt ute med information utifrån omständigheterna, en föreningsrepresentant var mer trevande och en upplever att de inte var tidigt ute med informationen, men har förståelse över att det var en chockartad situation.

En föreningsrepresentant berättar: ”Någonstans har vi behövt ha två till tre ledare per aktivitet där vi i vanliga fall har en. Det blev ett minus år även om vi fick det vi brukar.” (Intervju 6). Föreningen tvingades alltså ha dubbelt så mycket personal under coronapandemin för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet med alla krav som ställdes, vilket betydde att aktivitetsstödet med år 2019 som basår inte täckte föreningens dubblade personalkostnader och de drabbades ekonomiskt trots att de fick samma belopp som de brukar.

En annan strategi som Malmö stad använde var att slopa annars obligatoriska krav, exempelvis lämna in årshandlingar från årsmötet. Detta slopades som krav eftersom sammankomster som årsmöten inte kunde genomföras på grund av coronapandemin och således behövde föreningar inte känna press över detta. Sedan när digitala årsmöten blev mer lättillgängliga erbjöds stöd till föreningar för att kunna genomföra dessa: ”[...] gavs ett extra stöd för att kunna jobba med digitala årsmöten och att det fanns personer med gedigna föreningskunskaper som skulle kunna agera ordförande på såna möten, så att man skulle kunna genomföra årsmöten men digitalt.” (Intervju 1).

Två av fem föreningsrepresentanter svarar att de klarade av att hantera de digitala årsmötena själva, en berättar att de fick hjälp av kommunen med att sätta upp årsmöten, en svarar att de gick via sitt specialförbund, och en minns inte riktigt med det var ingenting som påverkade dem särskilt mycket.

En annan stödstrategi från Malmö stad under coronapandemin som respondenten berättar om var riktade stödinsatser till föreningar som tappat mycket i medlemsantal eller i verksamhetsomfattning. Riktade stödinsatser gjordes även till områden där föreningsaktiviteten var låg redan innan coronapandemin. Detta överensstämmer med vad som presenteras i fritidsförvaltningens föreningsrapport från år 2022 där det framgår att det getts resursförstärkningar till föreningar och områden som haft en stor reducering i antalet medlemmar och en särskild prioritering av områden där det redan innan coronapandemin fanns en låg föreningsaktivitet (Ismaili, 2022: 12).

5.1.2 Idrottsanläggningar öppna för föreningarna

Att hålla idrottsanläggningar öppna för föreningarna identifieras som ytterligare en använd strategi av Malmö stad under coronapandemin. Respondenten från Malmö stad berättar: ”Jag skulle också säga att under tiden hade vi idrottsanläggningar

öppna under hela tiden.” (Intervju 1). Det framgår inte ifall andra föreningslokaler än idrottsanläggningar hölls öppna. På Malmö stads webbsida står det däremot att idrottsanläggningar, även för föreningsverksamhet i alla åldrar, var tillfälligt stängda under en period. Det var endast enstaka idrottslokaler som var öppna för yrkesverksamma elitidrottare eller dylikt under den perioden (Malmö stad, 2020).

En föreningsrepresentant uppger däremot att när hen pratat med föreningar som bedriver liknande verksamhet på andra orter, har de insett att Malmö stad ville hålla anläggningarna öppna mer än i andra kommuner och att detta resulterat i att deras förening har påverkats mindre än andra. Samma föreningsrepresentant fortsätter sitt resonemang: ”Vi hade möjligheter att ha anläggningarna öppna och det man gjorde var att begränsa allmänheten i första hand och låta föreningslivet fortsätta och då fick vi mer utrymme att sprida ut verksamheten.” (Intervju 3). Malmö stad begränsade alltså allmänhetens tillgång till anläggningar till förmån för föreningslivet, vilket var gynnsamt för föreningar för det gav möjligheten att sprida ut verksamheten. Att begränsa allmänheten var också en strategi som en föreningsrepresentant berättar att de praktiserade för att hantera situationen i sina lokaler, där man behövde ha ett syfte för att vistas i lokalen.

Att idrottsanläggningarna hölls öppna för föreningar var en uppskattad strategi hos några men samtidigt uttrycker en föreningsrepresentant ett annat perspektiv: ”När jag pratat med andra har jag upplevt att Malmö stad har valt att stänga väldigt mycket, för i de flesta lokaler har det bara varit vi.” (Intervju 6).

5.1.3 Anpassning av verksamheten

Den tydligaste strategin under coronapandemin av föreningarna, som samtliga föreningsrepresentanter uppger var att anpassa verksamheten efter de direktiv och restriktioner som kom uppifrån för att kunna fortsätta bedriva verksamheten i så stor utsträckning som möjligt. En föreningsrepresentant uttrycker att deras första strategi var att lita på deras förbund och att de varken gjorde mer eller mindre än de tillät. En annan föreningsrepresentant berättar att deras huvudsak alltid var att hålla i gång verksamheten i så stor utsträckning som möjligt. En föreningsrepresentant berättar att de sökte dispens, som beviljades, för att kunna fortsätta bedriva verksamheten under coronapandemin. Unisont för föreningsrepresentanterna var att deras respektive föreningsverksamhet inte stängde ner under coronapandemin.

Några av anpassningarna som gjordes av idrottsföreningarna var att skapa alternativa träningsformer så att alla medlemmar gavs möjlighet till någon form av träning, och på så sätt inte förlora sina medlemmar. En annan anpassning var att söka nya ytor eller flytta ut sin verksamhet året runt eftersom det var gynnsammare möjligheter att bedriva verksamhet utomhus. För de som var i den ålderskategorin som inte fick träffas alls i organiserad form var spontanidrott en strategi, exempelvis att man sågs ute någonstans och sprang en runda eller dylikt.

5.1.4 Handlingsplaner

En strategi som några föreningar praktiserade var att skapa olika handlingsplaner för att vara förberedd på olika scenarion. En föreningsrepresentant berättar hur de lade mycket tid på att följa Folkhälsomyndighetens presskonferenser för att vara förberedd med handlingsplaner för olika scenarion och sedan när beskedet kom från fritidsförvaltningen kunde de välja vilken väg de skulle ta, under förutsättning att planen överensstämde med beskedet. Även om det var en tidskrävande och påfrestande strategi anser föreningsrepresentanten att det var ett lyckat tillvägagångssätt:

Det var som att man hade lagt en massa tid på att planera efter saker som aldrig inträffade, men för att vara förberedd om saker inträffade. Så man lade 70-80 procent av sin tid på saker som man bara kunde använda någon procent av. Men om vi inte hade gjort det så hade vi kanske inte kunnat fortsätta verksamheten som vi ändå lyckades göra. (Intervju 3).

En annan förening uppger att de också skapade många handlingsplaner men snarare för att få lov att vistas i sina olika lokaler och bedriva verksamheten vidare, då Malmö stad begärde in handlingsplaner på hur det skulle ske. Hen berättar också att deras förbund önskade att de skulle stänga ner verksamheten så de fick även göra handlingsplaner till förbundet och det var mycket administration kring det. Föreningsrepresentanten exemplifierar med några detaljer: "[...] sen har vi haft handlingsplaner för varje unik lokal, för att hantera in- och utsläpp, möten i korridorer och toalettbesök, allt möjligt. Så väldigt mycket detaljplaner, men också mycket att vi fått tillbaka de och behövt skriva om." (Intervju 6).

5.1.5 Tydlig och lyhörd mot föräldrar

En strategi som några föreningsrepresentanter berättar om var att vara lyhörd mot föräldrar gällande barn- och ungdomsverksamheter där trygghetsaspekten var viktig. Exempelvis berättar en föreningsrepresentant att de var tydliga med att berätta för föräldrar och ledare att föreningen kommer följa riktlinjerna ovanifrån och om någon inte vill utsätta sig eller sina barn så behöver de inte komma om de inte vill. Liknande berättar en annan föreningsrepresentant att tryggheten varit deras stora målsättning, där de varit tydliga med att de tagit alla föräldrar på största allvar och att de försökt anpassa sig om en förälder upplevt att exempelvis lämningsituationen inte varit optimal.

5.1.6 Ekonomiska åtgärder

En annan strategi som några föreningar använt för att hantera coronapandemin var att försöka dra ner på de ekonomiska kostnaderna. En föreningsrepresentant berättar att de tidigt varslade projektjänster för att vara ekonomiskt förbered på en långdragen pandemi och att de höll ner på kanslipersonal för att reducera kostnaderna. Samma föreningsrepresentant berättar att personal gick ner i lön för

att säkerställa verksamhetens fortlevnad: "[...] bland annat har ledare gått ner i lön, jag valde att gå ner i lön för att kunna få verksamheten att överhuvudtaget överleva." (Intervju 6). Permittering var inte en möjlighet för deras förening berättar föreningsrepresentanten. Permittering var ett alternativ för andra föreningar när arbetsbelastningen var mindre och då praktiserades det. En föreningsrepresentant berättar däremot att de hade möjlighet att permittera men inte gjorde det för de kunde köra på som vanligt.

5.2 Strategier efter coronapandemin

I detta avsnitt presenteras strategier som använts efter coronapandemin av såväl Malmö stad som föreningarna själva. De kommunala dokumenten kompletterar förståelsen av Malmö stads strategier. Först presenteras Malmö stads strategier för att hjälpa föreningslivet efter coronapandemin och föreningarnas synpunkter på dessa strategier. Sedan presenteras föreningarnas interna strategier för att hantera tiden efter coronapandemin.

5.2.1 Återstartsstöd

Att ge återstartsstöd till föreningar var en strategi som Malmö stad använde sig av för att hjälpa föreningslivet efter coronapandemin. I december år 2021 beslutade fritidsnämnden att ge ut ett återstartsstöd till föreningar, vilket var två månader innan de flesta restriktioner släpptes. Respondenten från Malmö stad uppger att det var en finansiell strategi för att hjälpa föreningslivet återstarta när coronapandemin tog slut och föreningsverksamheterna kunde börja fungera mer normalt igen.

I nämndbudgeten från år 2022 framgår det att återstartsstödet som delades ut år 2021 var på 20 miljoner kronor. Det delades även ut ett stöd år 2020 på 23 miljoner kronor som också benämndes återstartsstöd. Återstartsstödet beskrivs bland annat som en resursförstärkning till föreningar som haft en stor minskning av medlemmar och områden som redan från början hade en låg föreningsaktivitet. Tanken är att stödet även ska möjliggöra utbildningar och gå till föreningar som aktiverar personer med funktionsnedsättningar, som är en grupp som drabbades särskilt hårt under coronapandemin (Fritidsnämnden, 2022: 24).

Samtliga föreningsrepresentanter uppger att de tagit del av återstartsstödet, i mer eller mindre utsträckning. Två föreningsrepresentanter som berättar att de fått ett mindre stöd påpekar dock att de inte var särskilt beroende av återstartstödet, vilket överensstämmer med riktlinjerna från nämndbudgeten där det framgår att det framför allt skulle vara en resursförstärkning till mer drabbade föreningar. En annan föreningsrepresentant berättar att hen tror att de fått återstartstöd för att kunna återstarta tävlingsverksamheten, då det efter coronapandemin var för få deltagare för att kunna finansiera tävlingarna. Återstartsstödet gick att söka för att få hjälp

med finansieringen av tävlingarna berättar föreningsrepresentanten. En föreningsrepresentant anger att de fått en väldigt liten summa pengar av återstartsstödet och menar på att summan hade behövt vara större om det skulle vara möjligt att återstarta verksamheten på ett effektivt sätt. Föreningsrepresentanten upplever också en frustration över att det känts som att återstartsstödet saknat tydliga riktlinjer, eftersom hen pratat med mindre föreningar som tilldelats betydligt mer pengar än vad deras förening gjorde. Föreningsrepresentanten formulerar sig: ”Jag misstänker att summan är vald lite grann av en tjänsteman som själv har hittat på summan och inte utifrån någon parameter men jag har ingen aning.” (Intervju 6).

5.2.2 Nödvändiga resurser

Att identifiera vilka nödvändiga resurser som saknas efter coronapandemin och vad som kan göras för att återfå dessa är en strategi som Malmö stad genomfört tillsammans med föreningslivet. Respondenten från Malmö stad uppger: ”Det vi har diskuterat mer med föreningslivet och det pågår ju än idag är hur vi återfår funktionärer, tränare, ledare. Där har vi en dialog idag om att göra en extra kampanj för att bli ledare i föreningslivet.” (Intervju 1). Det är alltså framför allt ideell kraft i form av funktionärer, ledare och tränare som saknas efter coronapandemin och det ska genomföras en kampanj för att locka tillbaka ideell kraft. I anslutning till detta ser Malmö stad en samarbetsmöjlighet som en strategi. Respondenten från Malmö stad berättar att de har stora möjligheter till reklamplatser, vilket är gynnsamt när det ska kommuniceras eller i marknadsföringssyften. Det är någonting de kan hjälpa föreningslivet med efter coronapandemin eftersom Malmö stad har en annan möjlighet till kommunikation än enskilda föreningar.

Årligen sker föreningarnas dag under Malmöfestivalen som föreningarna arrangerar men som kommunen hjälper till att finansiera och under år 2023 ska temat vara behovet av ideell kraft, som är väsentligt för föreningslivets fortlevnad.

Vikten av att rekrytera mer ideell kraft diskuterades redan i slutet av år 2021 under ett av Malmöandans dialogforum, där fokus var en hållbar återstart efter coronapandemin. Det konstaterades att ideella krafter håller sig undan eller inte återvänder till sina tidigare uppdrag. Strategierna som diskuterades då var bland annat att engagera fler vuxna i samtliga led, samarbete mellan olika organisationer och att stötta specifika verksamheter genom politiska beslut. Det diskuterades även att utbilda medlemmar så att det blir en mindre tröskel till att engagera sig ideellt, exempelvis i en styrelse som kan kännas utmanande (Töpperwien Blom, 2021).

Föreningsrepresentanterna ger blandade svar angående minskningen av ideell kraft. En föreningsrepresentant svarar att de inte upplevt något tapp i ideell kraft och att ifall de skulle förlora ideell kraft så har de flera bakom att fylla på med. Medan en annan föreningsrepresentant konstaterar att föräldraengagemanget är den del som drabbats mest och att de ännu inte återhämtat sig på den fronten. Liknande konstaterar en annan föreningsrepresentant: ”Med styrelseplatser har vi fått jobba lite extra men också såklart ledare. Vi jobbar mycket mer med rekrytering än vi gjorde innan pandemin.” (Intervju 6). En föreningsrepresentant svarar att hen

upplever att de ideella krafterna är tillbaka efter coronapandemin men att de alltid kan bli fler. Hen förklarar också att det alltid är en utmaning att få folk att engagera sig och att det enkelt blir centrerat till en liten grupp som gör väldigt mycket. Det var däremot med en reservation för självrannsakan: ”Det är mycket tillbaka på en själv, är jag tillräckligt duktig på att presentera på ett bra sätt och att fråga om hjälp, frågar man så brukar man få hjälp men vi är nog dåliga på att fråga också.” (Intervju 5).

Utöver ideell kraft är anläggningsmöjligheter den resurs som påpekas som mest nödvändig av föreningarna, som förvisso inte är förknippat med coronapandemin. Fyra av fem föreningsrepresentanter nämner dock att de växt ur sina faciliteter eller behöver större plats för att fortsätta utveckla sin verksamhet. En föreningsrepresentant uttrycker exempelvis att de behöver nya anläggningar och en annan uttrycker att de behöver större lokaler att vistas i.

5.2.3 Utbildningsmöjligheter

En strategi som diskuteras av Malmö stad men som än inte lanserats är fler utbildningsmöjligheter: ”Vi pratar om extra utbildningsbidrag eller en större grundläggande föreningskunskap som ju inte gör så stor roll om du är i handboll, i fotboll eller i scouterna eller friluftsförbundet. Vi är inte klara än med dom tankarna att stödja.” (Intervju 1). Tanken är att ökade utbildningsmöjligheter ska stärka föreningarnas organisationer och deras kompetens.

Strategin med utbildningsmöjligheter för att stärka föreningars organisationer har använts förr av Malmö stad när exempelvis Rädda Barnen har arrangerade utbildningar för unga ledare. Det var en medveten strategi att det var i Rädda Barnens regi för att bredda utbildningen och vara en mindre tröskel för andra föreningsverksamheter än idrottsföreningar att genomföra utbildningen (Fritidsnämnden, 2022: 23). Ett sätt att försöka förstärka organisationen hos andra föreningar än idrottsföreningar.

Fritidsnämnden beslutade att fortsätta stödja FC Rosengårds projekt ”Fotboll for Life”, vilket riktade in sig på att utbilda fler tjejer och kvinnor som ledare, domare och administratörer med syftet att aktivera fler tjejer och kvinnor inom idrotten (Fritidsnämnden, 2022: 23-24). En annan utbildningsmöjlighet som i längden stärker föreningsverksamheterna.

5.2.4 Behålla lärdomar från coronapandemin

Att dra nytta av lärdomarna från coronapandemin är en strategi som föreningarna använt för att utveckla verksamheten efter coronapandemin. Coronapandemin tvingade föreningarna att ändra sina arbetssätt och det visade sig att det var möjligt att bedriva verksamheten på ett smidigare och effektivare sätt. En föreningsrepresentant uppger att lärdomarna från coronapandemin möjliggjort utvidgning av sin verksamhet och att de kunnat få plats med fler aktiva medlemmar idag.

En lärdom som uppkom som föreningar drar nytta av idag är att coronapandemin gav perspektiv på tillvaron, så någonting som var stressgenererande tidigare är inte lika påfrestande idag för det går oftast att lösa. En föreningsrepresentant uttrycker önskemål om ett forum där lärdomarna tas vara på: ”Jag tycker det varit spännande att man bjudit in, framför allt oss som varit i gång, i dom lärdomarna för vi ser på väldigt många olika sätt som vi har utvecklats i hur vi bemöter medlemmar, föräldrar och ledare.” (Intervju 6).

En annan lärdom som en föreningsrepresentant berättar om var hur de insett i föreningen att de vill ta ett större ansvar för sina medlemmar och detta ska stärka föreningen ytterligare efter coronapandemin. Detta mynnade ut i en strategi om att vidga sitt ansvarsområde utanför föreningsutövningen, där de strävar efter att kunna erbjuda läxläsningmöjligheter och att skapa en helhet för framför allt sina ungdomar men också en säker plats för föräldrarna att lämna på, där de vet att barnen blir väl omhändertagna. I detta låg också att skapa en tryggare och mer naturlig plats att vistas på och motiveringen lyder:

Vara den fritidsgården vi är och vara stolta över det. Ungdomarna är här och det ska finnas en plats för de att vara på. Utvecklas även utanför den specifika föreningsutövningen, utan utveckla individerna i en miljö som är trygg och säker för alla. (Intervju 5).

Föreningsrepresentanten fortsätter sitt resonemang med att betona vikten av föreningsdemokrati och hur viktigt det är att ta vara på möjligheten att utbilda ungdomarna hur det fungerar i en föreningsdemokrati för det är samma struktur på årsmötet som det är i riksdagen. Hen betonade föreningslivets och civilsamhällets betydelse: ”Det är en viktig del som civilsamhället gör, skapa samhällsmedborgaren.” (Intervju 5).

5.2.5 Marknadsföring

En föreningsrepresentant berättar hur deras förening gjort en marknadsföringsplan för att locka tillbaka förlorade medlemmar men också för att attrahera nya. Hen berättar bland annat hur de tagit in en marknadsföringsstudent som hjälpt till med att göra planscher och sett över deras hemsida.

Samma föreningsrepresentant nämner ett marknadsföringsförslag, där hen menar att det skulle vara givande med temadagar ute på skolor där flera föreningar kan komma ut för att presentera sig, för att på så sätt nå barnen. Föreningsrespondenten berättar att de försökt självmant men utan resultat: ”Vi har försökt kontakta skolor men det har inte varit något intresse alls.” (Intervju 6).

5.3 Samverkansfaktorer

I detta avsnitt presenteras Malmö stads och föreningarnas upplevelser av samverkansfaktorerna mellan varandra. De kommunala dokumenten kompletterar förståelsen av Malmö stads perspektiv i mångfaldsprincipen. Bådas perspektiv ställs mot varandra för att skapa en så heltäckande bild som möjligt av samverkansfaktorerna. Samverkansfaktorerna presenteras enligt följande: Självständighet och oberoende, dialog, långsiktighet, öppenhet och insyn, samt mångfald.

5.3.1 Självständighet och oberoende

Utifrån samverkansprincipen självständighet och oberoende berättar respondenten från Malmö stad att det alltid är möjligt att styra med pengar, men det är viktigt att vara respektfull mot att civilsamhället är en självständig aktör. Respondenten poängterar samtidigt att om föreningsstöden ska vara hållbara kan Malmö stad inte finansiera saker som inte är inom en förenings kärnverksamhet eller deras uppdrag. Det går således att påstå att Malmö stad tycker det är viktigt att föreningslivet är självständigt men med reservation när det gäller offentliga medel. Samtidigt menar respondenten från Malmö stad att föreningarna är självständiga eftersom de väljer själva om de vill söka stöd eller inte. Det är inte ett obligatoriskt, utan ett selektivt stöd.

Två föreningar önskar mer självständighet från kommunen, två föreningar upplever att de är självständiga från kommunen och en föreningsrepresentant menar på att de inte är självständiga från kommunen men att det är osannolikt att kommunen skulle försöka påverka någonting. Av de två föreningar som önskar ökad självständighet från kommunen önskar den ena föreningen att de vill påverka mer än de tillåts göra. Föreningsrepresentanten uttrycker en frustration över att det inte är möjligt för kommunen att ha överseende med att det är olika förutsättningar för olika föreningar: "[...] många beslut tas ifrån ett centralt perspektiv i Malmö men det ser olika ut på alla anläggningar och vi känner att det inte går att jobba på det sättet." (Intervju 2). De önskar i stället anpassade lösningar och vill tilldelas större frihets- och handlingsutrymme som gör att de kan utveckla sin verksamhet och uppnå sina mål, men anger att de inte riktigt får gehör för detta.

Den andra föreningsrepresentanten som önskar mer självständighet från kommunen konstaterar att de är i en beroendeställning, både vad gäller anläggningar och bidrag. Föreningsrepresentanten upplever även att stöden kan användas som en form av styrmedel eftersom de förväntas vara tacksamma för stöden de redan får: "Det kan användas lite som, jag ska inte säga utpressning, men påtryckningsmedel att vi får faktiskt tänka på vad vi redan har." (Intervju 3).

Den ena föreningsrepresentanten som ansåg att de var självständiga från kommunen hävdar däremot att stöden är styrmedel eftersom föreningar anpassar sig efter stödkraven. Hen exemplifierar: "Vi hade haft mycket mer verksamhet för 0 till 4 år om man fått bidrag för den åldern men det får man inte så då har vi minimalt med verksamhet i den åldern." (Intervju 6). Övriga två föreningsrepresentanter tycker däremot inte att stöden kan användas som styrmedel.

Det ställs högre krav på att vara en bidragsberättigad förening i Malmö stad eftersom kravbilderna på föreningarna är föränderliga och har ökat de senaste åren. Respondenten från Malmö stad berättar: "[...] de senaste åren har det varit högre krav, alltifrån barnkommissionen och barnrättsfrågor till transparens, ekonomi, demokrati, hur man genomför sina årsmöten, hur stadgarna ser ut." (Intervju 1). Föreningarna är tvungna att anpassa sig efter dessa nya ökande kraven om de vill fortsätta tilldelas stöd av kommunen. Respondenten från Malmö stad berättar även att uppföljning och ökad kontroll av vad medel går till har ökat de senaste åren. Respondenten från Malmö stad påpekar dock att vikten av ett självständigt föreningsliv diskuteras internt och kravställandet på föreningarna är nödvändigt för att det ska vara hållbart.

Utifrån självständighets- och oberoendepincipen framgår det att Malmö stad uppger att föreningslivet skulle vara självständigt och oberoende men att utifrån föreningsrepresentanternas syn är det inte lika självklart. Exempelvis önskar en förening större handlingsutrymme som gör att de kan utveckla sin verksamhet och således uppnå sina mål. Det råder delade meningar om ifall stöd används som styrmedel och hur föreningarna ser på stöden är också en bidragande faktor till de olika åsikterna. Kravställandet på föreningarna för att tilldelas stöd har även höjts de senaste åren, vilket föreningarna måste anpassa sig efter för fortsätta tilldelas stöd och motiveringen är för att det ska vara hållbart. Det finns en maktdynamik mellan Malmö stad och föreningarna, men om den utnyttjas är det snarare passivt där kommunen inte ger ut extra befogenheter till föreningar som vill ha mer handlingsutrymme.

5.3.2 Dialog

Utifrån samverkansprincipen dialog framkommer det att det årligen sker en digital kontakt mellan Malmö stad och samtliga registrerade föreningar eftersom de måste lämna in sina årshandlingar digitalt. Det är inte en muntlig dialog men det är antingen ett mejlutbyte eller en kontroll att samtliga föreningsårshandlingar har kommit in. Respondenten från Malmö stad berättar att det blir mer dialog med de föreningar som använder sig av idrottsanläggningar:

Alla som använder våra idrottsanläggningar då är det ju en schemaläggning som sker årligen eller flera gånger per år beroende på vilken idrott eller vilken verksamhet och då skulle jag nästan vilja påstå att det är alla föreningar som hör av sig och pratar med mitt gäng, mina arbetarkompisar som har en dialog med någon från föreningen i varje schemaläggning. (Intervju 1).

Det sker alltså en årlig schemaläggning och ibland oftare än så, beroende på vilken idrott och vilken verksamhet det gäller och för föreningarna som berörs av detta är det i stort sett alla föreningar som hör av sig och har en kontinuerlig dialog med någon på förvaltningen.

Det varierar också i hur mycket kontakt det är mellan Malmö stad och föreningslivet beroende på hur stort behov föreningen har. Respondenten

exemplifierar: ”Det finns de som vi har väldigt mycket kontakt med, oftast idrott och sådana som har starka röster, med andra ord som är väletablerade i samhället. Fotbollen, hockeyn, sådana som är beroende av våra anläggningar för att bedriva sina verksamheter.” (Intervju 1). Det finns också mindre verksamheter som Malmö stad nästan får leta upp för att få kontakt med: ”[...] sen har vi en del kulturföreningar som lever kanske med egen lokal som vi ser väldigt lite utav men som inte heller har ett omfattande stöd av oss, som vi snarare har uppsökande verksamhet till för att vi blir nyfikna.” (Intervju 1). Enligt dialogprincipen kan en mer sällan förekommande dialog försvåra utvecklingen mellan varandra och kan även påverka förtroendet för varandra.

Malmö stad bjuder även in till dialog på andra sätt, exempelvis olika föreningsträffar, galor eller konferenser, som alla föreningsmänniskor är inbjudna till. Ett annat sätt som Malmö stad bjuder in till dialog med föreningslivet är genom att de kontinuerligt erbjuder både obligatoriska och frivilliga kostnadsfria utbildningar.

Sammantaget uppger respondenten från Malmö stad att dialogen bygger på en ömsesidighet mellan parterna och det är inte bara upp till kommunen hur mycket dialog som sker men efterfrågas en nära dialog till kommunen finns det möjligheter till det.

Samtliga föreningsrepresentanter uppger att de har en regelbunden dialog med kommunen, där framför allt bokningssystem eller anläggningsfrågor är vanligt förekommande anledningar för dialog. Detta är en indikation på att det finns god samverkan mellan Malmö stad och föreningarna ur dialogprincipen.

I grunden svarar alla föreningsrepresentanter att de tycker kommunen är duktiga på att lyssna vad de har att säga. Tre föreningsrepresentanter berättar att de känner sig delaktiga i relationen och att de har ett bra samarbete med kommunen. Två svarar att det finns en delaktighet men att kommunen inte alltid har förståelse för föreningen. En återkommande frustration som nämns är att de upplever att det kommunala arbetet tar för lång tid: ”[...] de pratar mycket om att bemöta det nya föreningslivet, att vi kanske måste utreda det här i två år, men vi har inte tid att utreda i två år utan det måste hända nu.” (Intervju 2). Det långsammare kommunala arbetet och att de anser att de kan sin föreningsverksamhet bättre än kommunen är anledningar till att föreningen även vill få utökade befogenheter.

En föreningsrepresentant berättar att ju närmare den kommunala tjänstepersonen är föreningen desto bättre är förståelsen: ”[...] det följer den strukturen, ju närmre anläggningarna de är desto mer utbyte, förståelse och samverkan finns där.” (Intervju 3). En annan föreningsrepresentant var inne på ett liknande spår om att det krävs att man träffats för att kunna utveckla en givande dialog.

En föreningsrepresentant uppger att kommunen bjuder in till dialog med utvalda föreningar men de själva upplever att de inte blir inbjudna lika mycket.

Utifrån dialogprincipen är det sammantaget regelbundna dialoger mellan Malmö stad och föreningarna och det finns flera goda exempel på att det är välfungerande och ömsesidiga samarbeten mellan parterna. Dock finns det förbättringspotential i den ömsesidiga förståelsen från både Malmö stads och föreningarnas sida, som också är en viktig del av dialogprincipen.

5.3.3 Långsiktighet

Utifrån samverkansprincipen långsiktighet berättar respondenten från Malmö stad att de försöker ha ett långsiktigt perspektiv närvarande i bemötandet med föreningslivet men att när kontakt med föreningar sker så gäller det ofta här och nu. Respondenten utvecklar sina tankar:

Likväl med schemaläggning så handlar det om anläggningstillgång att det följs upp utifrån ja men hur är det? Är ni en växande förening eller tvärtom? Tappar ni medlemmar, hur jobbar ni då, vad gör ni för att motverka detta? Vi kan också prata om vilka anläggningar som byggs om tre år om det är aktuellt för er eller något sånt så jag skulle ändå vilja påstå att det finns en långsiktighet. Kanske inte i alla samtal, men i många. (Intervju 1).

Huruvida man får tillgång till en anläggning kan alltså vara beroende på föreningens välmående och framtidsutsikter. Framtidsplaner om nya anläggningar och hur det kan vara relevant för en förening är också ett långsiktigt perspektiv som kan vara närvarande i kontakten med föreningslivet.

De flesta av föreningarna är positiva till att det förs diskussioner med kommunen om framtiden och till projekt som kommunen genomfört men samtidigt berättar fyra av fem föreningsrepresentanter att de behöver större anläggningar ifall de ska kunna fortsätta utveckla sin föreningsverksamhet. En föreningsrepresentant berättar exempelvis: ”Det finns utvecklingstankar hos oss helt klart, men vi saknar ju anläggningar.” (Intervju 4).

Två föreningsrepresentanter är framför allt inne på att föreningsanläggningarna inte alls har hängt med i samma utveckling som befolkningstillväxten och att detta resulterat i att man alltid ligger efter anläggningsmässigt. En uttrycker: ”Det blir baktakt hela tiden. Det är väldigt enkelt att driva igenom nya bostäder, men väldigt trögt med anläggningar.” (Intervju 2). Den andra föreningsrepresentanten uttrycker likartat att man ligger långt efter anläggningsmässigt men även att tidigare löften påverkat förtroendet: ”Sen har vi kanske inte heller det största förtroendet för kommunen i den frågan för att man har lovat saker vid tidigare tillfällen och sen har det aldrig blivit av eller det har skjutits till framtiden.” (Intervju 3).

Den enda föreningsrepresentanten som inte uppger att de behöver större anläggningar svarar dock att kommunen inte är närvarande i det långsiktiga arbetet.

Utifrån långsiktighetsprincipen är föreningarna positiva till det långsiktiga perspektivet med kommunen men anläggningsfrågan är en faktor som några föreningar upplever som bristande som dessutom har påverkat förtroendet för kommunen. Om föreningarna dessutom har växt ur sina faciliteter har de inte stabila förutsättningar för att utvecklas och det är en viktig aspekt i långsiktighetsprincipen.

5.3.4 Öppenhet och insyn

Utifrån samverkansprincipen öppenhet och insyn uppger respondenten från Malmö stad att hen har en positiv upplevelse av öppenheten och insynen mellan dem och

föreningslivet, men reserverar sig samtidigt för att alla kanske inte delar hens upplevelse: ”Jag upplever det, sen kommer du nog kunna få lika många olika svar beroende på hur många du ställer frågor till.” (Intervju 1).

Någonting som diskuteras på fritidsförvaltningen i Malmö stad är också vikten av tillgänglighet, ge service och ställa frågor, vilket i förlängningen kan bidra till en positiv upplevelse och förbättra öppenheten mellan Malmö stad och föreningslivet berättar respondenten från Malmö stad.

Tesen om att det skulle vara många olika svar om öppenheten och insynen stämde. En föreningsrepresentant uppger att det finns en öppenhet med bland annat långsiktig planering och hur kommunen ser på saker medan en annan svarar mer skeptiskt till transparensen: ”Där kan jag nog känna, när man pratar om anläggningsfrågan så är informationsflödet obefintligt.” (Intervju 3). De andra svaren var också blandade där någon upplever att öppenheten och insynen beror på vad det gäller och en menar på att kommunen har alla siffror och dylikt men att kommunen inte har någon insyn i hur verksamheten faktiskt bedrivs, vilket skapar en mindre förståelse för föreningen. En föreningsrepresentant svarar att de får ta del av allting av kommunen som berör deras förening. En förbättringspotential gällande öppenheten och insynen uppkom under en intervju: ”Det skulle vara att veta hur mycket pengar som finns, alltså en planerad budget för investeringar så man kan hjälpa till med att vägleda vad som är bra och dåligt.” (Intervju 5).

Utifrån öppenhet- och insynsprincipen råder det olika uppfattningar om öppenheten och insynen mellan Malmö stad och föreningarna. Det är en öppenhet kring att föreningarna årligen skickar in sina obligatoriska årshandlingar och respondenten från Malmö stad berättar att de pratar aktivt om vikten av att vara nyfiken och tillgänglig för att bland annat förbättra öppenheten mellan varandra. Ett varningstecken kan det däremot vara om föreningarna har vitt skilda upplevelser där en förening känner att de får ta del av beslutsprocesser medan en annan förening tycker informationen är obefintlig. Transparens i beslutprocessen är trots allt den främsta aspekten i öppenhet- och insynsprincipen. Insyn i hur föreningarnas verksamheter bedrivs i praktiken är också en viktig aspekt utifrån att skapa en förståelse mellan varandra och en föreningsrepresentant påpekar att den förståelsen inte finns från kommunens sida.

5.3.5 Mångfald

Utifrån samverkansprincipen mångfald är tillgänglighet en förutsättning för mångfald inom föreningsliv och respondenten från Malmö stad anger att de jobbar aktivt med att reducera språkbarriären. Exempelvis anger hen att de pratar förenklad svenska eller jobbar med översättning om det krävs för att säkerställa korrekt meningsutbyte med föreningar. Ur mångfaldsperspektivet är det också viktigt att kunna erbjuda en trygg upplevelse i myndighetskontakten eftersom det kan variera från person till person hur bekvämt det är med att vara i kontakt med en myndighet menar respondenten från Malmö stad. Utifrån mångfaldsprincipen är det ett bra tillvägagångssätt eftersom den bygger på en medvetenhet om att människor har olika förutsättningar och att det inte behöver vara samma relation till samtliga.

Som tidigare nämnt tittade Malmö stad under coronapandemin extra på de hårt drabbade föreningarna och på områden som redan från början hade låg föreningsaktivitet, vilket är indikativt på att de värnar om olika typer av föreningar. Respondenten från Malmö stad berättar också: "[...] innan 2021 så såg vi till att ge stöd för två organisationer, Malmöidrottens samordningsförening för föreningar och vi har Malmö ideella som är en samorganisation för ett blandat föreningsliv." (Intervju 1). Malmö stad har alltså givit stöd till två av sina samordningsorganisationer, där den ena bland annat arbetar för ett varierat föreningsliv. Detta överensstämmer med nämndbudgeten från år 2022 där det fastslås att fritidsnämnden kommer, genom statistiskt underlag och dialog med föreningslivet, att genomföra nödvändiga insatser för att det i fortsättningen ska vara ett rikt och varierande föreningsliv i Malmö (Fritidsnämnden, 2022: 24).

Malmö stad har som tidigare nämnt visat särskilt intresse för föreningar som inte är så etablerade i samhället, där de snarare får söka sig till de själva eftersom föreningarna tar så lite kontakt med kommunen. Det är också en indikation på att värna om ett diversifierat föreningsliv, när de aktivt söker sig till och visar ett intresse för mindre föreningar som inte gör så mycket väsen av sig. Malmö stad erbjöd också under coronapandemin lösningar till föreningar som inte hade möjlighet att genomföra digitala årsmöten själva, vilket är ett tecken på att de också värnar om föreningar som inte har de starkaste resurserna.

Som tidigare nämnt påpekar dock en föreningsrepresentant: "Man bjuder in till dialog för utvalda föreningar och där upplever jag att vi inte jätteofta blir inbjudna." (Intervju 6). Ur mångfaldsprincipen är det också viktigt att alla får komma till tals och om andra föreningar premieras är det möjligt att vissa föreningar inte upplever att de får komma till tals.

Utifrån mångfaldsprincipen har Malmö stad visat att det finns utrymme för olika sorters föreningar och de jobbar aktivt för att säkerställa fortlevnaden av dessa. Malmö stad visar också på en förståelse för att föreningsrepresentanter har olika förutsättningar och att det inte behöver vara samma relation till alla. Ett förbättringsområde som identifierats är att föreningar upplever att andra föreningar premieras och att de således inte får komma till tals lika mycket som andra.

5.4 Samverkansfaktorer som kan påverkat strategiernas utfall

I detta avsnitt analyseras vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet av strategierna. Först analyseras vilka samverkansfaktorer som kan påverkat strategierna under coronapandemin och sedan vilka samverkansfaktorer som kan påverkat strategierna efter coronapandemin. Här inkluderas även Resource Dependence Theory för att bidra till en mer djupgående förståelse för

maktdynamiken mellan Malmö stad och föreningarna. Strategierna presenteras också kortfattat igen för att underlätta för läsaren.

Föreningsstrategierna ”Tydlig och lyhörd mot föräldrar” och ”Ekonomiska åtgärder” under coronapandemin och ”Marknadsföring” efter coronapandemin kommer inte analyseras i detta avsnitt eftersom det inte anses vara några samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningarna inblandade i dessa strategier. Därav gavs de också mindre utrymme när de redogjordes för. Strategin ”Utbildningsmöjligheter” av Malmö stad efter coronapandemin kommer inte heller analyseras eftersom den strategin inte är genomförd än och anses för närvarande inte vara möjlig att diskutera utifrån samverkansfaktorerna mellan Malmö stad och föreningarna.

5.4.1 Strategier under coronapandemin

Den första strategin som Malmö stad använde sig av under coronapandemin var en kombination av att år 2019 skulle vara basår för aktivitetsstöden år 2020 och att de var tidigt ute med att tydliggöra detta beslut. Tanken med strategin var att föreningarna skulle veta vad de hade att förhålla sig till och inte drabbas av panikgällande ersättningen för aktivitetsstöden. Tre av fem föreningsrepresentanter tyckte att Malmö stad var tydliga, en var mer osäker och en tyckte inte att de var tydliga med informationen.

Den förhållandevis lyckade strategin där en majoritet av föreningarna tyckte det var tydligt kan förklaras av den regelbundna dialogen som föreningarna uppgav att de har tillsammans med Malmö stad, där det är enkelt att kommunicera och följa upp saker. Liknande är det viktigt utifrån långsiktighetsprincipen att det är tydligt vad som sker om förutsättningarna förändras och coronapandemin förändrade verkligen förutsättningarna för föreningarna. Tre av fem föreningsrepresentanter tyckte att det var tydligt vad som gällde efter de förändrade förutsättningarna och det är positivt utifrån långsiktighetsprincipen, som kan vara en annan samverkansfaktor bakom det positiva utfallet. Variationen i svaren kan förklaras av de olika upplevelserna av samverkansprincipen Öppenhet och insyn där några föreningar tyckte öppenheten var bra medan andra tyckte att informationsflödet kunde vara obefintligt. Detta kan vara anledningen till att en föreningsrepresentant inte tyckte att information var tydlig och förklaras då av öppenhet- och insynsprincipen.

En annan strategi som Malmö stad använde sig av under coronapandemin var att först slopa kraven för att skicka in årshandlingarna och sedan erbjuda stöd till föreningarna för att arrangera digitala årsmöten. Av föreningsrepresentanterna var det bara en som berättade att de tog del av stödet till att arrangera digitalt årsmöte ett. Detta vittnar om en självständighet från Malmö stad där fyra av fem föreningar antingen hade kompetensen till att lösa digitala årsmöten själv eller andra aktörer som kunde hjälpa till med att arrangera ett digitalt årsmöte. Detta är positivt ur självständighets- och oberoendepincipen men även utifrån Resource Dependence Theory. Där de flesta föreningar inte är beroende av resurserna från kommunen utan har minskat sitt beroende av ett begränsat antal källor, som rekommenderas utifrån

Resource Dependence Theory. Teorin föreslår också att organisationer minskar sitt beroende av en källa genom att bygga starka relationer med andra aktörer eller utveckla sina interna resurser, vilket föreningarna gjort eftersom de uppgav bland annat att de i stället gick via sitt specialförbund eller hade kompetensen att lösa det själv. Ett mindre beroende av ett begränsat antal källor gör föreningarna till mer hållbara och effektiva verksamheter, enligt Resource Dependence Theory.

En annan förklaring av utfallet kan vara den underliggande frustrationen i att kommunen agerar för långsamt och att de hellre löser det på ett annat sätt, vilket också visar på ett oberoende från Malmö stad. Om så är fallet är det också en indikation på att föreningarna har en motståndskraftig resursbas som de kan välja från och som i förlängningen betyder att de enklare kan anpassa sig efter ändrade omständigheter, enligt Resource Dependence Theory.

Strategin med riktade stödinsatser till föreningar som drabbats hårt och till föreningar i områden med låg föreningsnivå som Malmö stad använde under coronapandemin indikerar en medvetenhet om att föreningar har olika förutsättningar, vilket är viktigt i mångfaldsprincipen. Liknande tyder riktade stödinsatser på ett långsiktigt perspektiv utifrån föreningarnas förutsättningar, vilket betonas i långsiktighetsprincipen. Det som kan påverkat utfallet negativt är, som nämnt i samverkansfaktorn Dialog, att det skiljer sig mycket i kontakten mellan Malmö stad och föreningslivet beroende på vilken förening det är och det kan resulterat i att alla föreningar inte nås lika väl. Det är en samverkansfaktor som kan påverkat utfallet av de riktade stödinsatserna. Samtidigt uppgav samtliga föreningsrepresentanter att de har en regelbunden dialog med kommunen och således berör den samverkansaspekten inte föreningarna i uppsatsen. Hursomhelst är strategin med riktade stödinsatser en stark indikation på att Malmö stad värnar om mångfald inom föreningslivet eftersom de riktade stödinsatser mot föreningar som drabbats hårt eller redan från början hade låg föreningsaktivitet, för att de skulle ta sig igenom coronapandemin.

Den sista strategin som respondenten från Malmö stad berättade om var att de höll anläggningarna öppna under coronapandemin. Dock kan man se på deras webbsida att idrottsanläggningarna var stängda under en period. Hursomhelst är det en strategi som berömdes av framför allt en föreningsrepresentant som menade på att det resulterat i att de blivit mindre påverkade än andra jämförbara föreningar på andra orter. Malmö stads prioritering att stänga ute allmänheten framför föreningslivet ses också som en positiv strategi från Malmö stad. Prioriterandet av föreningar framför allmänheten får ses som att Malmö stad har en förståelse för föreningslivet, som också är en viktig del i dialogprincipen. Samtidigt berättade en föreningsrepresentant att de upplevde att Malmö stad valt att stänga ner mycket. Denna kontrast kan troligtvis inte besvaras av någon samverkansfaktor utan snarare att det varit olika regelverk för olika verksamheter. Om så är fallet är det dock viktigt att Malmö stad varit tydlig och transparent i beslutet för att underlätta förståelsen för varför vissa verksamheter tilläts vara öppna medan andra verksamheter fick stänga ner, för att inte skada förtroendet för varandra. Detta betonar öppenhet- och insynsprincipen.

Den tydligaste strategin som föreningarna använde sig av var att anpassa verksamheten efter de direktiv som kom för att kunna fortsätta bedriva sin

verksamhet. Samtliga föreningar kunde bedriva sin verksamhet under hela coronapandemin och det får således ses som en framgångsrik strategi. Framgången bygger på att föreningarna själva identifierat sitt mål med att bedriva verksamheten vidare och det är en viktig aspekt ur självständighets- och oberoendepprincipen. Framgången bygger även på ett förtroende för kommunen och andra överordnade organ att man vågar lita på deras rekommendationer, som betonas i både dialog- och i öppenhet- och insynsprincipen. Med tanke på att situationen med coronapandemin pågick där och då är det också ett rimligt antagande att långsiktighetsprincipen inte kunde vara närvarande utan all kontakt var tvungen att vara här och nu, då råd och rekommendationer ständigt förändrades. Kontakten här och nu, är någonting som respondenten från Malmö stad berättade är vanligt och kan också varit en framgångsfaktor bakom att föreningarna klarade av att anpassa sig väl efter snabba förändringar eftersom de är vana vid kontakt med kort varsel.

Strategin med handlingsplaner för att bedriva verksamheten och för olika scenarion som några föreningar praktiserade är också en indikation på att de identifierat sina mål för att kunna driva verksamheten vidare och vara förberedd på framtida beslut. För att strategin skulle vara möjlig har det krävts mycket dialog mellan föreningarna och Malmö stad för att veta vad det är som gäller, och även en transparens mellan parterna där Malmö stad varit tvungna att vara öppna med vilka beslut som tagits. Den regelbundna dialogen har också varit närvarande där en föreningsrepresentant berättade att det var mycket återkoppling för att vidareutveckla saker i sina handlingsplaner.

5.4.2 Strategier efter coronapandemin

I december år 2021 gav Malmö stad ut återstartsstödet och samtliga föreningsrepresentanter berättade att de tagit del av detta men det var variationer i hur mycket stöd föreningarna tagit del av. Att samtliga föreningar tagit del av återstartstödet är ett positivt utfall av strategin, som kan förklaras av transparens i beslutsprocessen som är viktig i öppenhet- och insynsprincipen. Det var däremot en föreningsrepresentant som var frustrerad över hur fördelningen av återstartsstödet gått till, där hen kände att de tilldelats en liten summa pengar. Denna frustration kan snarare grunda sig i brist på transparens i beslutsprocessen som är en väsentlig del i öppenhet- och insynsprincipen. Om beslutsprocessen och tilldelningen varit tydlig och enkel att ta del av detta så hade föreningsrepresentanten kanske inte varit lika frustrerad i ovissheten, och detta kan påverkat utfallet av strategin där föreningsrepresentanten blir frustrerad. Detta ligger också i linje med vad som föreslogs som förbättringspotential i samverkansavsnittet om öppenhet och insyn, där det påpekades att det vore bra om föreningarna visste hur mycket investeringsmedel som fanns så att de kunde vara med och vägleda. Är föreningarna med och vägleder från början är det också positivt ur dialogprincipen, där föreningarna kan precisera behovs- och problemformuleringen och således ökar sannolikheten att lösa ett problem snabbt och effektivt.

En annan strategi som Malmö stad använde var att tillsammans med föreningslivet diskutera vad föreningslivet behöver efter coronapandemin. Den nödvändiga resursen som Malmö stad tillsammans med föreningslivet kom fram till är ideell kraft. Det var bara en föreningsrepresentant som uppgav att de inte hade tappat ideell kraft medan övriga berättade att de behöver mer ideell kraft men i varierande grad. Ideell kraft är således en väl preciserad nödvändig resurs som identifierats. Det har utvecklats två tänkta strategier för att locka tillbaka ideell kraft till föreningslivet. Den ena är en kampanj där vikten av att vara ledare i föreningslivet ska betonas och den andra är att på föreningarnas dag på Malmöfestivalen ska huvudtemat beröra behovet av ideella krafter i föreningslivet. Detta är två kampanjer som ännu inte genomförts men med tanke på att behovet av ideella krafter redan diskuterats på ett av Malmöandans forum bör det finnas goda förutsättningar för en lyckad samverkan mellan Malmö stad och föreningslivet. Om föreningslivet är med från början är det troligare att de kan precisera behovs- och problemformuleringen, vilket ökar chansen att lösa problemet så effektivt som möjligt enligt dialogprincipen. I behovs- och problemformuleringen är det också viktigt att olika föreningar får komma till tals eftersom föreningarnas behov kan variera och hur man når ideella krafter kan också variera, det betonar mångfaldsprincipen. Respondenten från Malmö stad uppgav att det är ett perspektiv de aktivt jobbar med och det överensstämmer med de kommunala dokumenten, vilket är lovande inför deras framtida kampanjer tillsammans med föreningslivet.

En annan nödvändig resurs som föreningarna behöver för att fortsätta utveckla sin verksamhet men inte får tillgång till är större anläggningar. Här är föreningarna i en beroendeställning till kommunen eftersom kommunen är en vital resursleverantör som äger och förvaltar anläggningarna. Detta beroende av en vital resursleverantör skapar en sårbarhet enligt Resource Dependence Theory. Ur långsiktighetsaspekten är de flesta föreningar positiva men det är framför allt anläggningsfrågan som väcker frustration och föreningsrepresentanter menar på att Malmö stads anläggningar inte alls har hängt med i befolkningstillväxten. Med tanke på att goda framtidsutsikter är en parameter om ett långsiktigt perspektiv ska vara närvarande från kommunens sida och huruvida en förening får tillgång till en anläggning beror på föreningens framtidsutsikter är det inte konstigt om föreningarna blir frustrerande när de känner att de har växt ur sina faciliteter. För dessa föreningar har förutsättningarna förändrats och enligt långsiktighetsprincipen ska det vara tydligt vad som händer om förutsättningarna förändras. Det är det inte för dessa föreningar och således uppstår frustration. Om föreningarna inte heller vet hur deras framtida anläggningar kommer ser ut är det också svårt att identifiera sina mål, vilket är en viktig del i självständighets- och oberoendepincipen. En föreningsrepresentant uppgav också att de tidigare fått löften om nya anläggningar från kommunen och när det sedan inte uppfylldes skadades förtroendet för kommunen. Föreningarna blir också sårbara om resursleverantören är opålitlig enligt Resource Dependence Theory. Förtroendet är viktigt i alla principer men det omnämns framför allt i dialogprincipen och i öppenhet- och insynsprincipen.

En strategi som föreningarna använt sig av är att dra nytta av de lärdomar som uppkom med coronapandemin. Exempelvis insåg en förening under coronapandemin att de ville utvidga sitt ansvarsområde för sina medlemmar och nu

arbetar föreningen efter den visionen. Det är en indikation på att de själva identifierar sitt uppdrag och bestämmer vad målet med verksamheten är, vilket är viktigt ur självständighets- och oberoendepincipen. Det är således självständighets- och oberoendepincipen som kan påverkat utfallet av den strategin.

6 Slutsats och diskussion

I detta kapitel redogörs uppsatsens slutsatser. Uppsatsens fynd och genomförande diskuteras och knyts även samman med tidigare forskning i diskussionen. Kapitlet avslutas med ett avsnitt med förslag på vidare forskning.

6.1 Slutsats

Uppsatsens frågeställning var: ”Vilka strategier användes under och efter coronapandemin för att underlätta för föreningslivet i Malmö stad, och vilka samverkansfaktorer mellan Malmö stad och föreningslivet kan påverkat utfallet av dessa strategier?” Utifrån uppsatsens intervjuer går det att konstatera att Malmö stads strategier för att hjälpa föreningslivet under coronapandemin var att erbjuda olika former av stöd och att hålla idrottsanläggningar öppna så mycket som möjligt. Föreningarnas strategier för att hantera coronapandemin var att anpassa respektive verksamhet för att kunna fortsätta verksamheten i så stor utsträckning som möjligt och vara förberedd med handlingsplaner för olika scenarion. Två andra strategier som föreningar praktiserade för att hantera coronapandemin var att vara tydlig och lyhörd mot ledare och föräldrar samt att vidta ekonomiska åtgärder för att inte äventyra föreningens verksamhet. Utifrån intervjuerna går det att fastställa att Malmö stads strategier för att hjälpa föreningslivet efter coronapandemin var genom att erbjuda ett återstartsstöd och att genom samråd med föreningar identifiera nödvändiga resurser för att främja föreningslivet efter coronapandemin. Malmö stad har tillsammans med föreningarna konstaterat att ideell kraft är den resurs som föreningslivet framför allt behöver få tillbaka efter coronapandemin. Den strategi som föreningarna använt för att stärka verksamheten efter coronapandemin är framför allt att nyttja de lärdomar som uppkom i samband med coronapandemin, men även en marknadsföringsstrategi har omnämnts.

Baserat på uppsatsens analys är det möjligt att påstå att alla samverkansfaktorer kan ha påverkat strategiernas utfall. Det är däremot inte alla samverkansfaktorer som har varit närvarande i alla strategier, utan samverkansfaktorerna kan ha påverkat utfallet i olika strategier. Samtidigt går det inte att isolera samverkansfaktorerna ifrån varandra eftersom de överlappar och arbetar simultant. Undersökningen visar att dialogprincipen har varit en viktig samverkansfaktor för ett positivt utfall av Malmö stads strategier, eftersom den regelbundna dialogen är återkommande och bidrar till en avgörande tydlighet mellan Malmö stad och föreningarna. En annan avgörande samverkansfaktor som påverkat utfallet av

Malmö stads strategier är öppenhet- och insynsprincipen. När denna princip brutit är det tydligt att föreningarna varit missnöjda. Exempelvis har bristen på transparens vid återstartstödet resulterat i frustration hos en förening.

Det är också möjligt att se tendenser på att självständighets- och oberoendepprincipen var en viktig samverkansfaktor för ett positivt utfall av föreningarnas strategier, där föreningarna varit benägna att identifiera sina egna mål och beslutat hur de ska agera för att uppnå dem. Dialogprincipen och öppenhet- och insynsprincipen har varit viktiga samverkansfaktorer för ett positivt utfall av föreningarnas strategier, där föreningarna har haft ett förtroende för både Malmö stad och andra överordnande organ som gjort att de känt sig trygga i att anpassa verksamheten efter deras rekommendationer och direktiv. Utfallet har också varit beroende av att Malmö stad har varit öppna och tydliga mot föreningarna om vilka beslut som tagits och vilka direktiv som gäller, vilket betonas i öppenhet- och insynsprincipen.

Sammantaget är det framför allt dialogprincipen och öppenhet- och insynsprincipen som kan påverkat utfallet av Malmö stads strategier. I föreningarnas strategier är det framför allt självständighets- och oberoendepprincipen som kan påverkat utfallet av strategierna.

6.2 Diskussion

Det är möjligt att göra alternativa tolkningar av uppsatsens resultat men utifrån momenten som beskrevs i metodavsnittet och uppsatsens syfte har det väsentliga manifesta innehållet valts ut. Hur undersökaren tolkar resultatet kan däremot variera och leda till alternativa tolkningar. Som konstateras i avsnittet ”materialets begränsningar” är uppsatsens fynd inte generaliserbart utan specifikt för Malmö stad och de deltagande föreningarna. Uppsatsen visar således enbart prov på intern validitet men uppsatsen kan eventuellt ge inspiration till att bredda undersökningen och i framtiden titta närmre på andra kommuner.

Då fyra av fem intervjuade föreningar är idrottsföreningar riskerar detta dominerande idrottsperspektiv att vinkla uppsatsens innehåll och fynd. Det hade varit möjligt att jämföra idrottsföreningarna och kulturföreningen för att synliggöra eventuella kontraster men detta valdes bort för att inte äventyra respondenternas anonymitet. Det hade varit intressant att titta närmre på kontrasterna med tanke på att kulturföreningar var särskilt drabbade under coronapandemin (MUCF, 2021a: 15) men trots detta var det idrottsföreningar som sökte stödpaket i större utsträckning än andra föreningar (MUCF, 2021a: 18-19). Hade uppsatsen gjorts om från början hade ett strategiskt urval snarare än ett slumpmässigt urval gjorts för att säkerställa en ökad bredd av föreningar som hade kunnat bidra med andra perspektiv. En av samverkansmodellens styrkor är trots allt att modellen betonar vikten av att inkludera olika perspektiv och det var en anledning till att den valdes. Ett annat alternativ hade varit att enbart fokusera på idrottsföreningar.

Forskningsöversikten skildrar att föreningslivsforskning domineras av ett idrottsperspektiv och det framstår som att idrottsperspektivet även dominerar i Malmö stad, där det exempelvis blir mer dialog med idrottsföreningar eftersom de nyttjar kommunens idrottsanläggningar. I Malmö stad prioriterades också idrottsanläggningarna att hållas öppna under coronapandemin, vilket egentligen inte är så konstigt med tanke på att Folkhälsomyndigheten rekommenderade att hålla i gång barn- och ungdomsidrotten (Norberg, 2022: 6). Malmö stad har dock även visat hur de arbetar för ett blandat föreningsliv och det medvetna valet med att Rädda Barnen arrangerade utbildningar för att minska tröskeln för andra föreningar än idrottsföreningar är ett konkret exempel på detta.

Dialogprincipen konstaterades att vara särskilt viktig för ett positivt utfall av Malmö stads strategier där den regelbundna dialogen fastslogs som en framgångsfaktor. Detta ligger i linje med Ekholm som lyfter att återkommande dialog med ansvariga och högt uppsatta politiker är en framgångsfaktor för att utveckla samverkan (Ekholm, 2019: 77-79). Uppsatsen bekräftar således resonemanget med återkommande dialog som en framgångsfaktor och kan vara en förklaring till varför den även i denna studie framstod som en viktig samverkansfaktor. Som konstaterats i metodkapitlet och i slutsatsen så överlappar samverkansfaktorerna, vilket innebar att intervjufrågorna om samverkansfaktorer nästan smälte samman även om det var tydligt under intervjuerna vad som åsyftades. Samverkansfaktorn mångfald var svår att koppla till föreningarnas perspektiv och därför blev det ett fokus på intervjun med Malmö stad och de kommunala dokumenten.

Malmö stad konstaterade tillsammans med föreningarna att ideell kraft är den resurs som föreningslivet behöver mest efter coronapandemin. Detta är ett fynd som uppsatsens tidigare forskning inte uppmärksammat, mer än att föreningar har tappat i medlemsantal men det framgår inte att det berör ideell kraft (MUCF, 2021a: 17). I introduktionen presenterades dock skillnaderna i antalet mellan medlemmar och ideell kraft. År 2020 var 75 procent av Sveriges befolkning, från 16 år och uppåt, medlemmar i minst en förening medan 29 procent av samma ålderskategori uppgav att de gjorde insatser för föreningslivet, ofta känt som ideell kraft (SCB, 2020). Det är en fingervisning på att betydligt fler är medlemmar än ideell kraft. Framför allt med tanke på att barn inte är inräknade som dessutom i större utsträckning är medlemmar än ideella krafter i föreningslivet. Det ska bli intressant att se hur de inplanerade kampanjerna för att få tillbaka ideell kraft i Malmö stad faller ut och hur lång tid det tar innan ideell kraft har återhämtat sig till som det var innan coronapandemin. Det som är lovande för en snabb återhämtning är att Malmö stad tillsammans med föreningslivet förhållandevis tidigt lyckats identifiera behovet. Däremot är anläggningmöjligheter en annan nödvändig resurs som föreningarna uppger att de behöver, som egentligen inte är kopplad till coronapandemin. Det var en påtaglig frustration i att idrottsföreningarna står stilla i sina nuvarande anläggningar. Sedan om anläggningstillgången inte hänger med i befolkningstillväxten, som några föreningsrepresentanter påstod, är det en större politisk fråga. Det är däremot sannerligen en viktig fråga för föreningarna i det långsiktiga perspektivet och för deras fortsatta utveckling. Hur beroende föreningarna är av kommunen när det gäller anläggningarna var ett oväntat men

intressant perspektiv som uppdagades i uppsatsen. Tidigare forskning har visat hur de flesta föreningar är beroende av offentliga medel för att kunna bedriva sina verksamheter (MUCF, 2021a: 29) men beroendeställningen till kommunen i anläggningsfrågan var ett nytt intressant perspektiv.

I samband med anläggningsfrågan berättade några föreningsrepresentanter att de önskade betydligt större handlingsutrymme men att de inte fick gehör för detta. Detta kan förklaras av Lindberg (2005), som beskriver att beslutsfattare strävar efter samverkan men samtidigt vill styra förutsättningarna och ramverket för organisationer, och att lokala tjänstemän spelar en avgörande roll gällande hur mycket inflytande föreningslivet tillåts ha. Det var detta som åsyftades när det påstods att om Malmö stad utnyttjar maktdynamiken är det snarare passivt där de inte ger ut extra befogenheter till enskilda föreningar som vill ha större handlingsutrymme.

Likartat har det tidigare teoretiserats om att relationen mellan kommun och föreningsliv kan påverkas av den offentliga finansieringen eftersom de offentliga stöden är ständigt närvarande hos föreningarna (Johansson, 2005: 62). Uppsatsens fynd bekräftar det resonemanget delvis eftersom en föreningsrepresentant uppger att de anpassar sin verksamhet helt efter föreningsstöden. Liknande går det att påstå att uppsatsens fynd delvis överensstämmer med att föreningsstöden används som styrmedel eftersom några föreningar upplevde det, och det är i enlighet med vad Lennartsson tidigare uppgett (Lennartsson, 2016: 3). En föreningsrepresentant berättade exempelvis att föreningsstöden kunde upplevas som påtryckningsmedel, vilket kan tolkas som en variant av styrmedel och bekräftar således Lennartssons resonemang om att styrmedel kan uttrycka sig i olika former inte behöver vara uppenbara. De senaste årens ökade krav för att tilldelas föreningsstöd som respondenten från Malmö stad berättade om kan också tolkas som en form av styrmedel.

Jiang et al. (2022) har uppmuntrat till att använda Resource Dependence Theory inom fler områden. I uppsatsen fyllde teorin en funktion men som kritiken mot Resource Dependence Theory påpekade kan det bli en fyrkantig tolkning av maktdynamiken och komplexiteten i maktdynamiken kan gå förlorad (Casciaro & Piskorski, 2005: 169). Denna komplexa maktdynamik framgår inte riktigt när Resource Dependence Theory applicerades i uppsatsen, utan det blev en endimensionell tolkning. Exempelvis, när föreningarna visade att de hade resurser utan kommunens hjälp så var det positivt utifrån teorin men sedan var resonemanget slut. Komplexiteten i maktdynamiken är framför allt viktig i uppsatsens kontext där det rimligtvis är i Malmö stads intresse att föreningslivet är välmående eftersom det ökar kommunens anseende och den komplexiteten framgår inte riktigt och bekräftar således tidigare kritik (Casciaro & Piskorski, 2005: 169). Det beskrevs i avsnittet om uppsatsens bidrag att uppsatsen bland annat kunde bidra med att visa hur Resource Dependence Theory kan användas inom ett nytt område. Om uppsatsen i stället visat på det motsatta, hur teorin inte var lämplig inom detta område, är det också ett bidrag.

Den tydligaste strategin som föreningarna använde under coronapandemin var att anpassa verksamheten efter situationen för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet. Föreningarna ställde om i stället för att ställa in, och detta

överensstämmer med vad tidigare forskning presenterat om hur föreningar hanterade coronapandemin (Norberg, 2022: 8). Även om det nationella coronastödet var till stor nytta för idrottsföreningar problematiserade Norberg stödet för att det var utformat för att kompensera för ekonomiskt bortfall, i stället för aktivitetsbortfall (Norberg, 2022: 8-10). Malmö stads stöd under coronapandemin var i stället baserat på föreningarnas aktiviteter från år 2019, och således går det att påstå att det var baserat på aktivitetsbortfall. Detta kan resulterat i att Malmö stads coronastöd till kommunens föreningsliv var mer träffsäkert än det nationella coronastödet som tilldelades idrottsrörelsen och indikerar att Malmö stad arbetat på ett bättre sätt för att säkerställa föreningars fortlevnad.

Robert Putnam beskrev hur den sociala tilliten är en förutsättning för ett socialt kapital och den sociala tilliten kan uppstå genom nätverk för medborgarengagemang, vilket idag benämns som föreningar (Putnam, 1993: 171). Från denna utgångspunkt är det intressant att Malmö stad som har ett rikt och mångfacetterat föreningsliv de senaste åren har ökat uppföljningen och kontrollen av vad offentliga medel går till, när det från Putnams perspektiv bör vara en hög social tillit genom föreningarna som är nätverk för medborgarengagemang. Det är en rimlig tanke att det är en konsekvens av alla revisionsgranskningar som genomförts de senaste tio åren, där det påvisats att kommuner i Sverige brister i uppföljningsarbetet av föreningsstöden (KPMG, 2021a; KPMG, 2021b; KPMG 2020; EY, 2017; EY, 2014). Det är hursomhelst en utveckling som strider mot Putnams resonemang om den sociala tilliten som kan uppstå genom föreningar. Samtidigt är det viktigt att civilsamhället är transparenta med vad offentliga medel går till enligt öppenhet- och insynsprincipen.

Vidare är det intressant att kravet på transparens har ökat de senaste åren för föreningar i Malmö stad, när det är bristen på transparens från Malmö stad som inneburit att några föreningar blivit frustrerade och transparensen har påpekats som en förbättringspotential hos Malmö stad. Bristen på transparens från Malmö stad innebar bland annat att en föreningsrepresentant som kände att de tilldelats en liten summa pengar från återstartsstödet upplevde att det inte fanns några riktlinjer för utbetalningen av återstartsstödet för det fanns ingen insyn. Däremot skulle återstartsstödet gå till framför allt drabbade föreningar (Fritidsnämnden, 2022: 24). Malmö stad kanske ansåg att föreningen inte var tillräckligt drabbad, men hade det funnits en transparens gentemot föreningen hade det möjligtvis gått att undvika frustrationen. Samtidigt hade föreningsrepresentanten troligtvis inte reagerat så starkt om hen inte känt att de verkligen var drabbade och var i behov av ett större belopp. Det har tidigare visats indikationer på undermålig samverkan i Trollhättan kommun gällande just brist på insyn i varandras organisationer, vilket liknar denna situation. I Trollhättan kommun visades också indikationer på bristande representation under samverkans-forum (Keryo & Saad Ali, 2022: 33-34). Detta kan anses vara besläktat med hur en föreningsrepresentant upplevde att de inte blev inbjudna till dialog med kommunen i den utsträckning de önskar.

Det är värt att påpeka att det sammantaget framstår som en förhållandevis välfungerande relation mellan Malmö stad och föreningarna. Fokus faller på svar som sticker ut eftersom det ger upphov till resonemang.

Utifrån uppsatsens analys och diskussion är det uppenbart att det krävs ytterligare forskning för att fördjupa vår förståelse av samverkan mellan kommun och föreningsliv. Framför allt om utvecklingen är att föreningar känner att de får påverka mindre efter coronapandemin som tidigare forskning påvisat, vilket är problematiskt ur en demokratisk synvinkel. Slutligen ska det konstateras att det är viktigt att föreningslivet förblir en väsentlig civilsamhällesaktör och får fortsätta sitt viktiga samhällsuppdrag.

6.3 Vidare forskning

Det vore intressant med en jämförelse mellan kommuner där det undersökes vilka strategier som använts under och efter coronapandemin och vilka samverkansfaktorer som kan påverkat utfallet. Detta skulle möjliggöra en jämförelse av strategier, vilka samverkansfaktorer som är viktiga för utfallet och hur samverkan mellan en kommun och föreningslivet eventuellt kan skilja sig mellan kommuner.

Fyra av fem föreningsrepresentanter berättade att de behöver nya eller större anläggningar för att fortsätta utveckla sina verksamheter. Det vore intressant med en djupdykning i hur anläggningsfrågan diskuteras i Malmö stad och varför den är eftersatt i jämförelse med befolkningstillväxten som några föreningsrepresentanter hävdar. Är Malmö stad bara intresserad av att det ska flytta in nya skattebetalare eller finns det något underliggande som kan vara anledningen bakom?

Utifrån det dominerande idrottsperspektivet vore det intressant med en undersökning om andra sorters föreningar upplever att de är nedprioriterade. Det finns forskning kring maktdynamiken mellan kommun och föreningsliv, men finns det en maktdynamik föreningar emellan där idrottsföreningar tilldelas mer utrymme? Det skulle vara en spännande vinkel på en framtida undersökning.

En händelse efter coronapandemin som är värd att redogöra för i framtiden är de större kostnaderna i form av högre elkostnader och inflation som också drabbat föreningslivet hårt. Det vore intressant med en undersökning om det dragits några lärdomar efter coronapandemin på kommunal- eller föreningsnivå som gör att den utmaningen hanteras på ett mer optimalt sätt.

Tack!

Jag vill rikta ett stort tack till respondenten från Malmö stad och de föreningsrepresentanter som var villiga att ställa upp på intervju och dela med sig av sina erfarenheter och upplevelser. Utan er hade det inte blivit någon uppsats. Jag vill också tacka min handledare Julie Hassing Nielsen för värdefull handledning under uppsatsens gång. Slutligen vill jag också tacka Johan Andersson och Norea Hammarin för betydelsefull feedback under våra seminarium.

7 Referenser

- Boréus, K. & Kohl, S. (2018). Innehållsanalys. I Boréus, K. & Bergström, G. (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4:e upplagan. Studentlitteratur: Lund, 49–89.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. I Richardson, John, G. (red.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport: Greenwood Press, 241–58.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Casciaro, T. & Piskorski, M. J. (2005). Power Imbalance, Mutual Dependence, and Constraint Absorption: A Closer Look at Resource Dependence Theory. *Administrative Science Quarterly*, 50(2): 167–199. DOI: <https://doi.org/10.2189/asqu.2005.50.2.167>
- Coleman, J, S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94: 95–120. <http://www.jstor.org/stable/2780243>
- Coronakommissionen. (2022). *Sverige under pandemin: Volym 1 Samhällets, företagens och enskildas ekonomi* (SOU 2022:10). Stockholm: Socialdepartementet.
- Das, R, J. (2006). Putting social capital in its place. *Capital & Class*. 30 (3), 65-92. SAGE publications. DOI: <https://doi.org/10.1177/030981680609000105>
- Edwards, M. (red.). (2011). *The Oxford Handbook of Civil Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Ekholm, D. (2019). *Idrott som lokal socialpolitik: Kommun och civilsamhälle i samverkan*. Linköping: Centrum för kommunstrategiska studier, Linköpings universitet. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1316478/FULLTEXT01.pdf>
- Eliason, M. (2021). *Den ojämlika (?) arbetslöshetsbördan under den första vågen av covid-19-pandemin i Sverige*. Uppsala: Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. <https://www.ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/20212/den-ojamlika--arbetsloshetsbordand-under-den-forsta-vagen-av-covid-19-pandemin-i-sverige/> (Hämtad 2023-05-19).
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. E. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.
- EY. (2017). *Granskning av föreningsbidrag: Nacka kommun*. Stockholm. <https://www.nacka.se/4ad3a3/globalassets/kommun-politik/dokument/revision/revisjonen-2017/revisonsskrivelser/e-rapport-nr-5-2017-granskning-av-foreningsbidrag.pdf> (Hämtad 2023-01-25).

- EY. (2014). *Granskning av kommunens beviljande av föreningsbidrag: Haninge kommun*.
<https://www.haninge.se/siteassets/kommun-och-politik/kommunens-organisation/revisorer/revisionsrapporter-2014/revision-2014-foreningsbidrag--granskningsrapport.pdf> (Hämtad 2023-01-25).
- Folkhälsomyndigheten. (2023). *När hände vad under pandemin?*
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/folkhalsomyndighetens-roll-under-arbetet-med-covid-19/nar-hande-vad-under-pandemin/> (Hämtad 2023-05-19).
- Fritidsnämnden. (2022). *Nämndsbudget 2022*. Malmö: Fritidsnämnden.
[https://malmo.se/download/18.d3f124617dc8953686a58d/1646395662033/N%C3%A4mndsbudget%202022%20\(1\).pdf](https://malmo.se/download/18.d3f124617dc8953686a58d/1646395662033/N%C3%A4mndsbudget%202022%20(1).pdf) (Hämtad 2023-04-24).
- Fritidsnämnden. (2023). *Föreningsstöd 2023: Fritidsnämndens regelverk för allmänna bidrag, stöd och registrering*. Malmö: Fritidsnämnden.
<https://malmo.se/download/18.2ee594701840eb8de6169df/1677487830976/F%C3%B6reningsst%C3%B6d%202023.pdf> (Hämtad 2023-04-25).
- Fukuyama, F. (1996). *Trust: The Social Virtues and The Creation of Prosperity*. New York: Free Press.
- Fung, A. (2003). Associations and Democracy: Between Theories, Hopes, and Realities. *Annual Review of Sociology*, 29: 515–539.
<http://www.jstor.org/stable/30036978>
- Ghersetti, M. Odén, T. (2021). *Coronapandemin våren 2020: En undersökning av nyheter och opinion*. Göteborg: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
<https://rib.msb.se/filer/pdf/29525.pdf> (Hämtad 2023-05-19).
- Goodin, R. (2011). The State of the Discipline, the Discipline of the State. I Goodin, R. (red.). *The Oxford Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, 2-57.
- Graneheim, U.H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures, and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* 2004. (24): 105-112.
- Hillman, A. J. Withers, M. & Collins, B. (2009). Resource Dependence Theory: A Review. *Journal of Management*. 35 (6). DOI:
<https://doi.org/10.1177/0149206309343469>
- Hsiu-Fang, H. & Shannon, S. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research* 2005. (15): 1277-1288.
- Hällgren Graneheim, U. & Lundman, B. (2017). Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B. (red.). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur, 211-226.
- Ismaili, M. (2022). *Bidragsfördelning till föreningslivet i Malmö: Jämförelse mellan 2019 och 2021 baserat på närvarostatistiken*. Malmö: Fritidsförvaltningen - föreningsenheten. (Kan fås på begäran).
- Jiang, H. Xia, J. & Hitt, M. A. (2022). Resource dependence theory in international business: Progress and prospects. *Global Strategy Journal*. 13 (2). DOI:
[10.1002/gsj.1467](https://doi.org/10.1002/gsj.1467)
- Johansson, S. (2005). *Ideella mål med offentliga medel*. Stockholm: Sober Förlag.

- Keryo, S. & Saad Ali, S. (2022). *Samverkan till stadens fördel: En kvalitativ fallstudie om samverkan mellan kommun och civilsamhälle*. Kandidatuppsats. Göteborgs universitet.
<https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/73474/Samverkan%20till%20stadens%20fo%cc%88rdel.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- KPMG. (2021a). *Granskning av bidrag och stöd till föreningar: Rapport Leksands kommun*. KPMG Public. <https://www.leksand.se/globalassets/medborgare-extern/kommun-och-politik/kommunens-organisation/revisorer/2021-revisionsrapporter/revisionsrapport-2021---granskning-av-bidrag-och-stod-till-foreningar.pdf> (Hämtad 2023-01-25).
- KPMG. (2021b). *Granskning av föreningsbidrag: Rapport Arvika kommun*. KPMG Public.
<https://www.arvika.se/download/18.21dd32aa17e35302cbd6fc0c/1642154576100/Granskning%20av%20fo%CC%88reningsbidrag%20Arvika%20kommun.pdf> (Hämtad 2023-01-25).
- KPMG. (2020). *Granskning av kommunens bidrag till föreningsliv och studieförbund: Revisionsrapport Eskilstuna kommun*. KPMG Public.
<https://www.eskilstuna.se/download/18.3d04795317955c86cd92c7/1620647565473/Granskningsrapport%20av%20bidrag%20till%20f%C3%B6reningsliv%20och%20studief%C3%B6rbund.pdf> (Hämtad 2023-01-25).
- Krisinformation. (2022). *Restriktioner tas bort 9 februari*.
<https://www.krisinformation.se/nyheter/2022/februari/restriktioner-tas-bort-9-februari>
 (Hämtad 2023-04-23).
- Kulturdepartementet. (2021). *Uppdrag till Centrum för idrottsforskning vid Gymnastik- och idrottshögskolan att följa upp statens stöd till idrotten*. Regeringskansliet.
<https://www.regeringen.se/contentassets/a51b76b9ea0542019e76b447e4314314/uppdrag-till-centrum-for-idrottsforskning-vid-gymnastik--och-idrottshogskolan-att-folja-upp-statens-stod-till-idrotten.pdf>
- Larsson, S. (2022). Om kvalitetskriterier i kvalitativa studier. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder: helt enkelt*. Lund: Studentlitteratur, 325-360.
- Lawrence, T. B. & Suddaby, R. (2006). Institutions and institutional work. I Clegg, S. R., Hard, C., Lawrence, T. B. & Nord, W. R. (red.). *Handbook of organization studies*. 2: a upplagan. SAGE Publications, 215-254.
- Lennartsson, T. (2016). *Fritidens ideella byråkrater: en flerfallstudie rörande en stadsdels möjlighet att, med hjälp av föreningsbidrag, styra sitt lokala föreningsliv*. Masteruppsats. Förvaltningshögskolan – Göteborgs universitet.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/44560/gupea_2077_44560_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Lindberg, E. (2005). *Vad kan medborgarna göra?* Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Lin, N. (2001). *Social capital: A theory of social structure and action*. Cambridge University Press.

- Lundåsen, S. (2010). *Demokratiskola eller hälsoprojekt: Forskning om föreningsliv, socialt kapital och inflytande*. Sektor 3.
- Malmöandan. (u.å.a). VAD VI GÖR. <https://www.malmoandan.se/vad-vi-g%C3%B6r> (Hämtad 2023-04-23).
- Malmöandan. (u.å.b). *Överenskommelsen Malmöandan: Samarbetsplan idéburen sektor och Malmö stad*. https://www.malmoandan.se/files/ugd/0b15cd_290cf37f0ebc438087fa80d1e0f198ad.pdf (Hämtad 2023-04-23).
- Malmö Stad. (2013). *Malmöns väg mot en hållbar framtid: Hälsa, välfärd och rättvisa*. https://malmo.se/download/18.693435e1616fea8abdc029f/1519310350066/malmo%CC%88kommissionen_slutrapport_2014.pdf (Hämtad 2023-04-23).
- Malmö stad. (2020). *Kultur- och fritids-verksamheter för alla åldrar stängs*. <https://malmo.se/Aktuellt/Artiklar-Malmo-stad/2020-12-21-Kultur--och-fritidsverksamheter-for-alla-aldrar-stangs.html> (Hämtad 2023-04-24).
- Malmö stad. (u.å). *Regler och riktlinjer för Malmö stads stöd till ideella föreningar och organisationer*. Malmö. <https://motenmedborgarportal.malmo.se/welcome-sv/namnder-styrelser/kommunfullmaktige/mote-2019-04-25/agenda/regler-och-riktlinjer-remissversionpdf-1?downloadMode=open> (Hämtad 2023-04-25).
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet Journal*. 358 (9280). DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(01\)05627-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(01)05627-6)
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2021a). *Ett år av utmaningar ... Uppföljning av ideella föreningars villkor*. Växjö. https://www.mucf.se/sites/default/files/2021/06/villkorsrapporten2021_civilsamhallet_under_pandemin_tillganglighetsanpassad_0.pdf (Hämtad 2023-02-13).
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2021b). *Samverkansmodell: för offentliga aktörer och civilsamhället*. Växjö. https://www.mucf.se/sites/default/files/2021/11/mucf_samverkansmodell.pdf%20%286%29.pdf (Hämtad 2023-01-26).
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2022). *Ännu ett år av utmaningar: Uppföljning av ideella föreningars villkor 2021*. Växjö. https://www.mucf.se/sites/default/files/2022/05/Villkorsrapport_2021.pdf (Hämtad 2023-02-13).
- Nelldal, B.L. Andersson, J. Fröidh, O. (2021). *Utveckling av utbud och priser på järnvägslinjer i Sverige 1990-2020: Avreglering och konkurrens mellan tåg, flyg och buss samt effekter av coronapandemin på trafiken*. Stockholm: Avdelningen för transportplanering, Kungliga Tekniska Högskolan. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1531002/FULLTEXT01.pdf>
- Nobel 21. (2022). *Året som gick: 2022*. Malmö. https://www.nobel21.se/files/ugd/122974_2808caddff9a4c358cba5f20eb9e446f.pdf (Hämtad 2023-04-24).
- Norberg, J. (2022). *Statens stöd till idrotten: Uppföljning 2021*. Stockholm: Centrum för idrottsforskning. <https://centrumforidrottsforskning.se/kunskap->

- [om-idrott/rapporter/statens-stod-till-idrotten-uppfoljning-2021](#) (Hämtad 2023-04-24).
- Pfeffer, J. & Salancik, G. R. (1978). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. New York: Harper & Row.
- Pfeffer, J. & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. New York: Harper & Row.
- Portes, A. (1998). Social capital: Its origins and applications in modern sociology. *Annual Review of Sociology*, 24, 1-24.
- Putnam, R. (1993). *Making democracy work: civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Statistiska centralbyrån (SCB). (2020). *Tre av tio är aktiva i förening*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/pong/statistiknyhet/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-2018-2019/> (Hämtad 2023-01-25).
- Sveriges Kommuner och Regioner. (2021). *Kultur, fritid*. <https://skr.se/skr/skolakulturfritid/kulturfritid.60335.html> (Hämtad 2023-01-20).
- Tostensen, A. Tvedten, I. Vaa, M. (red.). (2001). *Associational life in African cities: popular responses to the urban crisis*. Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet.
- Töpperwien Blom, N. (2021). *VISUELLA MÖTESANTECKNINGAR: Dialogforum, Malmöandan - 9 nov 13.30 - 16.00, 2021*. https://www.malmoandan.se/files/ugd/fce9a7_0ec7095fd2c449359770793a45a144f7.pdf (Hämtad 2023-04-24).
- Vogel, J. Amnå, E. Munck, I. & Häll, L. (2003). Föreningslivet i Sverige: Välfärd, socialt kapital och demokratiskola. *Sociologisk Forskning* nr 2 – 2003: 53-89. <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:1104856/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2023-01-20).
- Warren, M, E. (2001). *Democracy and Association*. Princeton: Princeton University Press.
- Yin, R, K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur.

8 Bilagor

8.1 Bilaga 1. Förfrågningsmejl till Malmö stad

Hej,

Mitt namn är Anton Persson och jag skriver för närvarande på min masteruppsats i statsvetenskap. Jag skriver om vilka strategier som använts för att stärka föreningslivet under och efter coronapandemin och vilka samverkansfaktorer mellan kommun och föreningsliv som kan påverkat utfallet av dessa strategier.

Jag vill gärna intervjua någon på er avdelning om eventuella strategier för att stärka föreningslivet under och efter coronapandemin och hur ni ser på er samverkan med föreningslivet. Jag har valt Malmö stad eftersom återstart efter pandemin är någonting som diskuterats under Malmöandans forum och att Nobel 21 etablerats för att underlätta för samverkan. Detta tror jag ska ge goda förutsättningar för intervjun och det är därför jag vill intervjua någon hos er.

Mitt önskemål är att avsätta en timme för intervjun, men troligtvis kommer det gå snabbare. Jag skulle vara tacksam om någon skulle vilja ställa upp på en intervju! Om det inte är möjligt hade jag också uppskattat tips på var jag kan vända mig.

Allt gott!

Med vänliga hälsningar,
Anton Persson

8.2 Bilaga 2. Förfrågningsmejl till föreningar

Hej,

Mitt namn är Anton Persson och jag skriver för närvarande på min masteruppsats i statsvetenskap. Jag skriver om vilka strategier som använts för att stärka föreningslivet under och efter coronapandemin och vilka samverkansfaktorer mellan kommun och föreningsliv som kan påverkat utfallet av dessa strategier.

Jag vill gärna intervjua någon från er förening som är insatt i frågorna om eventuella strategier för att stärka verksamheten under och efter coronapandemin och hur ni ser på er relation/ samverkan med kommunen.

Mitt önskemål är att avsätta en timme för intervjun, men troligtvis kommer det gå snabbare! Intervjun kommer naturligtvis också vara anonym.

Jag skulle vara jättetacksam om ni skulle vilja ställa upp på en intervju! Om det inte är möjligt hade jag också uppskattat tips på var jag kan vända mig.

Allt gott!

Med vänliga hälsningar,
Anton Persson

8.3 Bilaga 3. Översikt respondenter

Referens	Roll	Datum på intervju
Intervju 1	Anställd Malmö stad	3:e April 2023
Intervju 2	Föreningsrepresentant	20:e April 2023
Intervju 3	Föreningsrepresentant	20:e April 2023
Intervju 4	Föreningsrepresentant	21:a April 2023
Intervju 5	Föreningsrepresentant	27:e April 2023
Intervju 6	Föreningsrepresentant	27:e April 2023

8.4 Bilaga 4. Intervjuguide till Malmö stad

Intervjun kommer bestå av två korta faktafrågor och sedan tre längre öppna frågor. Vi kommer beröra hur coronapandemin påverkade er verksamhet och vad ni gjorde för att underlätta för föreningslivet under den. Vi kommer även beröra strategier för att hjälpa föreningslivet att studsa tillbaka efter coronapandemin och hur ni ser på er relation till föreningslivet.

(Kort) Vilken avdelning kommer ni från?

(Kort) Hur många föreningar hanterar ni? Hur många föreningar får stöd från er?

(Lång) **Tema 1: Strategier under coronapandemin**

- Hur påverkade coronapandemin er verksamhet?
- Vad gjorde ni för att underlätta för föreningslivet under pandemin?

(Lång) **Tema 2: Strategier efter coronapandemin** (Efter 9:e februari 2022)

- Har ni använt er av några strategier för att hjälpa föreningslivet att studsa tillbaka efter coronapandemin?
- Vad? Har det gett resultat? (Om det går att se resultat redan)
- Hur mycket kan ni göra? Hur mycket ligger på föreningarna själva?

(Lång) **Tema 3: Samverkan mellan Malmö stad och föreningslivet**

- Hur ser ni på er relation till föreningslivet?
- Kan ni påverka föreningarna genom stöden? Är det någonting som praktiseras? Isåfall när och varför?
- Har ni en regelbunden dialog med föreningslivet? Är det önskvärt?
- Upplever ni att ni har ett ömsesidigt förtroende och förståelse mellan er och föreningarna? Är det stor skillnad mellan föreningar?
- Har ni ett långsiktigt perspektiv närvarande i er kontakt med föreningslivet?
- Vilka förutsättningar krävs för att det ska vara ett långsiktigt perspektiv?
- Hur upplever ni öppenheten mellan er och föreningslivet?
- Får de ta del av beslutsprocesser?
- Känner ni att ni har god insyn i deras verksamheter? Finns det några svårigheter?

- Ser ni positivt eller negativt på er relation? Vad skulle kunna förbättras?

Nu avslutar vi intervjun, tack så mycket!

8.5 Bilaga 5. Intervjuguide till föreningsrepresentanter

Intervjun kommer bestå av två kortare faktafrågor och sedan kommer vi gå in på våra tre huvudteman med lite större öppna frågor. Vi kommer beröra hur coronapandemin påverkade er verksamhet och vad ni gjorde för att hantera den. Vi kommer även beröra om ni har använt några strategier för att studsa tillbaka efter coronapandemin och hur ni ser på er relation till kommunen.

(Kort) Vilken verksamhet kommer ni ifrån? Hur stor är er verksamhet?

(Kort) Får ni någon form av stöd från kommunen? Hur?

(Lång) **Tema 1: Strategier under coronapandemin**

- Hur påverkade coronapandemin er verksamhet?
- Negativt – vad var den största utmaningen?
- Om inte negativt – vad var framgångsreceptet?
- Oavsett – vad gjorde ni för att hantera situationen?
- Fick ni något extra stöd av kommunen under pandemin? Pengar eller hjälp med digitala årsmöten eller dylikt?
- Skulle ni säga att kommunen var lyhörda under pandemin?
- Upplevde ni att kommunen var tidigt ute med information? Exempelvis att 2019 skulle vara basår för aktivitetsstöd, att det inte var krav på årsmöten osv?

(Lång) **Tema 2: Strategier efter coronapandemin** (Efter 9:e februari 2022)

- Har ni använt er av några strategier för att studsa tillbaka efter coronapandemin?
- Vid ja – vad har ni gjort?
- Vid nej – varför inte? Har det inte behövts? Finns det inte möjlighet?
- Oavsett: Får ni hjälp från kommunen för att studsa tillbaka?
- Har ni tagit del av återstartsstödet som kom i december 2021? Eller stöd kring årsmöten?
- Vad för resurser behöver ni nu efter pandemin?

(Lång) **Tema 3: Samverkan mellan Malmö stad och föreningslivet**

- Hur ser ni på er relation till kommunen?
- Känner ni att ni är självständiga från kommunen?
- Finns det en maktdynamik mellan er och kommunen?
- Upplever ni att stöden används som ett styrmedel?
- Har ni en regelbunden dialog? Finns det möjlighet till dialog?
- Går ni på kommunens galor/ konferenser eller tar del av deras utbildningar?
- Upplever ni att ni har ett ömsesidigt förtroende och förståelse med kommunen?
- Känner ni er delaktiga i relationen till kommunen?
- Hur ser ni på framtiden? Har ni stabila förutsättningar för att utvecklas?
- Är kommunen närvarande i det långsiktiga arbetet?
- Hur upplever ni öppenheten mellan er och kommunen? Får ni ta del av beslutsprocesser?
- Har de insyn i er verksamhet? Känner ni att ni får komma till tals?
- Ser ni positivt eller negativt på er relation? Vad skulle kunna förbättras?

Nu avslutar vi intervjun, tack så mycket!